

LISA 1. KÕRTSIDE INVENTEERIMISTABEL

Nr	Kõrtsi nimi	Saksa keelne nimi	Fotod 1906-1997
1	Ardu	<i>Hardo</i>	
2	Atla- Eeru	<i>Groß-Attel, Attel</i>	
3	Audru Kivi	<i>Audern Kiwi</i>	

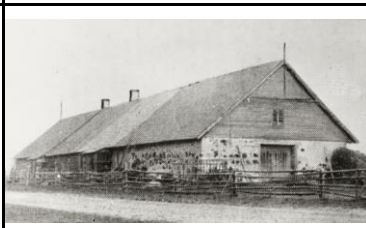
4	Audru Kuldlõvi	<i>Audern</i>	
5	Audru mõisa kõrts	<i>Audern</i>	
6	Haavakannu	<i>Aavakanna</i>	
7	Hagudi	<i>Haggud</i>	

8	Hargla	<i>Harjel, Hargle</i>	
9	Häädemeeste	<i>Gudmannsbach</i>	
10	Ihamaru	<i>Ehamah, Ehamarro</i>	

11	Joosu	<i>Waimel-Neuhof</i>	
12	Jõgeva	<i>Lohde</i>	
13	Kahala (Männiku)	Kaijal, Kahall	

14	Kanaküla	<i>Kannakill</i>	
15	Kiima (Adavere)	Addafers	
16	Kiisa	<i>Kisa</i>	

<p>17</p>	<p>Kobratu</p>	<p><i>Kobrats, Kobbrato</i></p>	
<p>18</p>	<p>Koeru</p>	<p><i>St. Marien-Magdalenen</i></p>	

19	Koltsina (Mäetaguse)	<i>Mehntack</i>	
20	Kuivajõe	<i>Kuiwajoggi</i>	

21	Kurista	<i>Kara</i>	
22	Kärsa	Kiersakulla, Kerste	
23	Küka (Kükka)	<i>Neu-Wohre</i>	
24	Lihula Jaani	<i>Leal</i>	

25	Lihula mõisa	<i>Leal</i>	
26	Manni		
27	Mustajõe	<i>Schwarzbach</i>	
28	Mustla-Nõmme	<i>Nomme Körtzi</i>	

29	Mõniste	<i>Menzen</i>	
30	Nõmme	<i>Nöme</i>	
31	Painküla	<i>Painkül</i>	

32	Palamuse	<i>St. Bartholomäi</i>	
33	Pikasilla	<i>Lange Brücke</i>	

34	Pikkjärve, (Kaarepere mõisa)	<i>Kersel</i>	
35	Pikknurme	Piknorm, Pickenormb	
36	Potti	Potti	 <p>A historical black and white photograph showing a two-story house with a gabled roof. A group of people is standing on the roof. In the foreground, there is a wooden fence and a sign that reads "Sõva õlan" and "POTTI ÕLAN". A bicycle is parked near the fence. The sky is cloudy.</p>
37	Puka	<i>Bockenhof</i>	 <p>A black and white photograph of a large, dark-colored house with a gabled roof. A tall, slender pine tree stands in the foreground to the left of the house. The house is situated on a slight rise, and there is a road or path in the foreground.</p>

38	Purila	<i>Purgel</i>	
39	Pärnu	<i>Pernau</i>	
40	Raassilla	Rasieltd, Rasel	
41	Raudoja	Raudoja	

42	Rõngu	<i>Ringen</i>	
43	Räägu	Reko	
44	Rõa	Payel	

<p>45</p>	<p>Saare</p>	<p><i>Saarenhof</i></p>	
<p>46</p>	<p>Soe</p>	<p><i>Soe Körtzi</i></p>	
<p>47</p>	<p>Somma</p>		

48	Sootaga (Puhtaleiva)	<i>Sotaga</i>	
49	Surju	<i>Surry</i>	
50	Sõkla (Sõtke, Sõtküla, Paeküla)	<i>Sõtküll</i>	
51	Sänna	<i>Sennen</i>	
52	Tabani		

53	Tarvastu- Soe	<i>Tarwast</i>	
54	Tori	<i>Torgel, Gutskrug</i>	
55	Torma (Ambrosiuse)	Torma, Tormahof	
56	Treimanni	Dreymannsdorf	

57	Tõrva	<i>Althof, Patküla</i>	
58	Uhti (Valge)	Huchten	
59	Vaida	<i>Wait</i>	

60	Vaikna (Koluvere)	<i>Waikna</i>	
61	Valkla	<i>Walküll</i>	
62	Vana-Piigaste	<i>Alt-Pigast</i>	
63	Vastseliina (Piiri)	<i>Neuhausen</i>	
64	Vedu	<i>Fehtenhof</i>	

65	Vigala (Selja)	<i>Fickel</i>	
66	Viiratsi	<i>Wieratz</i>	
67	Viisu- Kuivajõe	<i>Wieso</i>	

68	Viitna	<i>Witna</i>	
69	Visusi (Võidivere, Nukka)	<i>Woydywer</i>	
70	Voldi (Tabivere)	<i>Woldi</i>	
71	Volveti	<i>Tignitz</i>	
72	Võlla (Võlla vald)	<i>Wõlla</i>	

73	Võlla-Ellamaa (Koonga vald)	<i>Wõlla</i>	
74	Väimela	<i>Waimel</i>	
75	Vääna-Posti (trahter "Kuldne päike")	<i>Faehna</i>	
76	Õisu	<i>Euseküll</i>	

77	Õuna (Jõgeva)	<i>Aunaschen</i>	
----	---------------	------------------	--

Fotod 2007-2014	Fotod 2023-2024	Postimaantee	Maakond
		Tallinn- Tartu	Harju
		Juuru alevik	Rapla
		Pärnu- Lihula	Pärnu

		Pärnu- Lihula	Pärnu
		Pärnu- Lihula	Pärnu
		Tallinn- Peterburi	Harju
		Tallinn- Kohila- Viljandi	Rapla

		<p>Valga- Võru</p>	<p>Valga</p>
		<p>Pärnu- Riia</p>	<p>Pärnu</p>
		<p>Tartu- Võru</p>	<p>Põlva</p>

		Põlva- Võru	Põlva
		Tallinn- Kuressaare	Lääne
		Tallinn- Peterburi	Harju

		Pärnu- Viljandi	Pärnu
		Tallinn- Tartu	Järva
		Tallinn- Tartu	Harju

		Riia- Peterburi	Tartu
		Tallinn- Tartu (Piibe)	Järva

		Riia- Peterburi	Ida- Viru
		Tallinn- Tartu	Harju

		Tallinn- Tartu (Piibe)	Jõgeva
		Tartu- Põlva	Põlva
		Tartu-Võru	Põlva
		Pärnu- Lihula	Pärnu

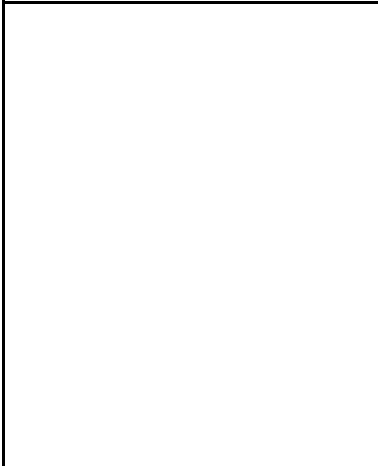

		Pärnu- Lihula	Pärnu
		Tallinn- Pärnu	Rapla
		Tartu- Võru	Põlva
		Tallinn- Tartu	Järva

x

		Valga- Võru	Võru
		Tallinn- Kohila- Viljandi	Rapla
		Tallinn- Tartu (Piibe)	Jõgeva

		Tallinn-Tartu (Piibe)	Jõgeva
		Viljandi- Valga	Valga

		Tallinn- Tartu (Piibe)	Jõgeva
		Tallinn- Tartu	Jõgeva
		Tallinn- Pärnu	Rapla
		Riia- Peterburi	Valga

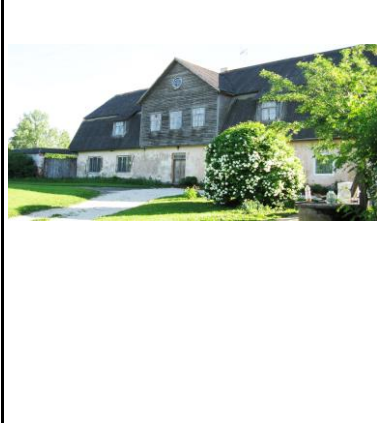

		<p>Tallinn- Kohila- Viljandi</p>	<p>Rapla</p>
		<p>Tallinn- Pärnu</p>	<p>Pärnu</p>
		<p>Viljandi- Valga</p>	<p>Viljandi</p>
		<p>Tallinn- Tartu (Piibe)</p>	<p>Harju</p>

		<p>Tartu- Valga</p>	<p>Tartu</p>
		<p>Tallinn- Pärnu</p>	<p>Pärnu</p>
		<p>Tallinn- Kohila- Viljandi</p>	<p>Rapla</p>

		Riia- Peterburi	Jõgeva
		Viljandi-Võru	Võru
		Riia- Peterburi	Tartu

		Tallinn- Tartu (Piibe)	Tartu
		Pärnu- Mõisaküla- Valga	Pärnu
		Tallinn- Pärnu	Rapla
		Võru - Petseri	Võru
			Lääne-Viru

x

		<p>Viljandi- Valga</p>	<p>Viljandi</p>
		<p>Pärnu- Rakvere</p>	<p>Pärnu</p>
		<p>Riia- Peterburi</p>	<p>Jõgeva</p>
		<p>Pärnu- Riia</p>	<p>Pärnu</p>

		Pärnu- Mõisaküla- Valga	Valga
		Tartu- Võru	Tartu
		Tallinn- Tartu	Harju

		<p>Tallinn- Kuressaare</p>	<p>Lääne</p>
		<p>Tallinn- Narva</p>	<p>Harju</p>
		<p>Põlva ja Võru postitee vaheline tee</p>	<p>Põlva</p>
		<p>Võru - Petseri</p>	<p>Võru</p>
		<p>Riia- Peterburi</p>	<p>Tartu</p>

		Tallinn- Pärnu	Rapla
		Tartu- Viljandi	Viljandi
		Pärnu- Rakvere	Järva

		Tallinn- Narva	Lääne-Viru
		Tallinn- Tartu Piibe ja Riia- Peterburi teed ühendav tee	Jõgeva
		Tallinn- Tartu (Piibe)	Jõgeva
		Pärnu- Mõisaküla- Valga	Pärnu
		Pärnu- Lihula	Pärnu

		Pärnu- Lihula	Pärnu
		Põlva- Võru	Võru
		Tallinn- Keila	Harju
		Viljandi- Mõisaküla	Viljandi

	Lammutatud aastal 2021	Tallinn- Tartu (Piibe)	Jõgeva
---	------------------------	---------------------------	--------

Aadress	Katastritunnus	Ehitusaeg või esmamärkimine	Riikliku kaitse reg-nr	Kõrtsi tüüp
Tallinna mnt 2, Ardu alevik, Kose vald, Harju maakond	33801:001:0241	Ca 19. sajandi II veerand.		2-talliga. B2.
Rapla vald, Juuru alevik, Tallinna mnt 4b, Eeru kõrts	24005:002:0720	19.sajandi I veerand (1811).	8360	1-talliga.
Audru alevik, Lihula mnt 2	16001:001:0299	19.sajandi II pool.		2-talliga. B3.

Pärnu linn, Papsaare küla, Trahteri	15904:003:0344	19.sajandi II veerand (1825-1927).	16621	U-kujuline. B6.
Pärnu linn, Audru alevik, Pärna allee 2	15904:003:1378	19.saj I pool.	16616	1-talliga. A1.
Murru, Kaberla küla, Kuusalu vald, Harjumaa	35201:001:0043	19.sajand.		1-talliga. A2.
Kõrtsu, Hagudi küla, Rapla vald, Rapla maakond	66903:003:0311	19. sajand.		1-talliga. A1.

Kultuurimaja, Kaupluse, Hargla küla, Valga vald, Valga maakond	77901:004:1360, 77901:004:0007	19 sajand.	23263	2-talliga, B1
Kooli tn 9, Häädemeeste alevik, Häädemeeste vald	21301:006:0025	18. sajandi IV veerand (1798, Mellini atlas).		1-talliga. A1.
Kaupluse, Ihamaru küla, Kanepi vald, Põlva maakond	35402:003:0094	19 sajandi II pool.		1-talliga. A1.

Kõrtsi, Joosu küla, Põlva vald, Põlva maakond	38501:004:0226	19 sajandil I pool.	23728	1-talliga. A2.
Jõgevakõrtsi, Koluvere küla, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond	34202:001:0345	19 sajandi I pool.	15450	1-talliga. B4.
Uuekõrtsi, Kahala küla, Kuusalu vald, Harju maakond	35301:001:1428	18.sajandi II pool.		1-talliga. A2.

Kanaküla kõrts, Kanaküla, Saarde vald, Pärnu maakond	71101:004:0119	19.sajandi I veerand (1819).		2-talliga. B1.
Vana-Kõrtsi, Kiigevere küla, Järva vald, Järva maakond	23401:001:0259	18.sajandi II pool 19. sajand I pool.		2-talliga. B2.
Kiisa, Sae küla, Kose vald, Harju maakond	36302:001:0186	19.sajandi III veerand (1862. Dörptschen Kalender 1863).		1-talliga. A1.

Postijaama, Haava küla, Tartu vald, Tartu maakond	79403:003:0028	18.sajandi IV veerand kuni 19.sajandi I veerand.		2-talliga. B2
Paide tee 2, Koeru alevik, Järva vald, Järva maakond	31401:002:3060	19.sajandi II veerand (1825-1833). 1859 postijaamana.	45010	L-kujuline, 2-talliga. B4.

Tiigi, Rajaküla, Alutaguse vald, Ida- Viru maakond	49802:002:0591	19.saj. IV veerand.	13979	2-talliga. B2
Uue-Kõrtsi, Kuivajõe küla, Kose vald, Harju maakond	33701:002:0950	18.sajandi II pool /19.sajandi I veerand.	27853	2-talliga. B1

Kõrtsi, Õuna küla, Jõgeva vald, Jõgeva maakond	24802:001:0226	19. sajandi II veerand (1832), 1854 avati postitee Jõgeva- Põltsamaa- Tallinn, postijaamana 1863.		2-talliga, B1
Kõrtsitare, Kärša küla, Põlva vald, Põlva maakond	11701:005:0188	19 sajandi I pool.	23665	1-talliga, A1
Küka, Voorepalu küla, Kanepi vald, Põlva maakond	35402:001:0725	19.sajandi II pool.		ilma tallita
Tallinna mnt 8, Lääneranna vald, Lihula linn, Pärnu maakond	41201:002:0071	19. sajandi I veerand (1825).	27014/19	1-talliga. A2.

Tallinna mnt 2a, Lihula linn, Lääneranna vald, Pärnu maakond	41201:002:0010	19. sajandi II veerand.	15483	2-talliga, B1
Manni-Miili, Manni küla, Märjamaa vald, Rapla maakond	88402:002:0008	19.sajandi III veerand (Ca 1860- ndad)		1-talliga. A2
Vana-Mustajõe, Mustajõe küla, Põlva vald, Põlva maakond	38501:003:0055	19.sajandi I pool.	23736	1-talliga. A2.
Mustlanõmme, Mustla-Nõmme küla, Paide linn, Järva maakond	56501:001:0007	19.sajandi III veerand (Postitee avamine 1854).		2-talliga. B2.

Paju-Kõrtsi, Mõniste küla, Rõuge vald, Võru maakond	49301:002:0280	18.sajandi IV veerand (1798 Mellini atlas).		2-talliga. B1
Nõmmekõrtsi, Nõmme küla, Rapla vald, Rapla maakond	66903:003:0098	19.sajandi I pool.	15345	1-talliga. A2
Jõeääre, Painküla, Jõgeva vald, Jõgeva maakond	24802:006:1190	19.sajandi III veerand (1855. (Dörptschen Kalender, 1856)		1-talliga. A1

Suur tn 6, Palamuse alevik, Jõgeva vald, Jõgeva maakond	24701:001:0277	18.sajandi IV veerand (1798 Mellini atlas).		1-talliga
Pikasilla kool, Pikasilla küla, Tõrva vald, Valga maakond	61301:005:1230	19.sajandi IV veerand (1883, C.G. Rücker).		2-talliga. B1.

Kõrtsi, Pikkjärve küla, Jõgeva vald, Jõgeva maakond	57801:001:0092	18. sajandi IV veerand.		1-talliga. A1
Vanakooli tee 2 ja 4, Pikknurme küla, Põltsamaa vald, Jõgeva maakond	61102:003:0096; 61102:003:0097	Ilmselt 19. sajandi I pool. Märgitud C.G.Rückeri 1846 aasta kaardil.		2-talliga, B3
Potikõrtsi, Leibre küla, Märjamaa vald, Rapla maakond	88402:002:0972	19.sajandi I pool (enne 1844 aastat).		2-talliga. B1
Kõrtsitoea, Plika küla, Otepää vald, Valga maakond	60802:002:2101	19 sajandi II pool.	23201	2-talliga. B3

Jõulu, Rõa küla, Rapla vald, Rapla maakond	66903:002:0149	19.sajand.		1-talliga, A1
Vee tn 12, Pärnu linn, Pärnu linn, Pärnu maakond	62510:113:0720	17.sajandi IV veerand. (1696. Ainuke Rootsi ajast säilinud postijaam Eestis)	16715	1-talliga, A2
Raasilla, Metsla küla, Viljandi vald, Viljandi maakond	89901:001:2116	19.sajand.		1-talliga. A1
Raudoja kõrtsitalu, Raudoja küla, Anija vald, Harju maakond	14001:002:0225	19.saj. II-III veerand.	2676	2-talliga. B2.

Valga mnt 1, Rõngu alevik, Elva vald, Tartu maakond	69402:002:0013	19.sajandi I veerand (1807-1830, ca 1820) ehitusmeister J. Fr. Zwiegmanni juhtimisel.□	7265	2-talliga. B1
Räägu-Kõrtsi, Kurena küla, Tori vald, Pärnu maakond	14901:001:0105	18.sajandi IV veerand (1798 Mellini atlas).		2-talliga. B3
Pae, Rõa küla, Rapla vald, Rapla maakond	66903:002:0850	19.sajand.		2-talliga. B3

Kõrtsi, Ööbiku, Vanassaare küla, Mustvee vald, Jõgeva maakond	71301:003:1560; 71301:003:1720	19 sajandi II pool.		2-talliga. B2
Soe-Kõrtsi, Alaküla, Võru vald, Võru maakond	76701:002:1300	19.sajandi II pool.	14099	1-talliga. A2.
Somma, Igavere küla, Tartu vald, Tartu maakond	79402:002:0047	18.sajandi IV- 19.sajandi I veerand.	7291	2-talliga (1 tall lammutatud). B2.

Kõrtsimäe, Puhtaleiva küla, Tartu vald, Tartu maakond	79402:001:0376	19.sajand.	7280	2-talliga. B2.
Vana-Surju, Ilvese küla, Saarde vald, Pärnu maakond	75601:001:0403	18.sajandi IV veerand- 19.sajandi I veerand.		2-talliga. B2.
Posti, Paeküla, Märjamaa vald, Rapla maakond	50402:005:0460	18.sajandi IV veerand- 19.sajandi I veerand.		1-talliga. A2.
Saviste, Säna küla / Sännä, Rõuge vald, Võru maakond	69701:003:0181	19 sajandi I pool.		Ilma tallita
Kuninga, Eesküla, Rakvere vald, Lääne- Viru maakond	66204:003:1420	19.sajandi II veerand (1839 avati Rakvere- Tartu postitee).		1-talliga. A2.

Karoliina, Kikka, Soe küla, Viljandi vald, Viljandi maakond	79703:003:0086, 79703:003:0460	19.sajandi II veerand (1842, Dörptscher Kalender, 1843).		1-talliga. A1.
Pärnu mnt 6, Tori alevik, Tori vald, Pärnu maakond	80803:001:0356	19.sajandi II veerand (1844–1845).	16840	2-talliga. B3.
Kirsiõie, Jaama küla, Mustvee vald, Jõgeva maakond	71301:001:0103	18.sajandi II pool.		2-talliga. B2.
Kõrtsi, Treimani küla, Häädemeeste vald, Pärnu maakond	21301:001:0227	18. sajandi IV veerand (1798, Mellini atlas), pärast tulekahjut 1895 ehitati vana järgi üles.		1-talliga. A1.

Valga tn 1, Tõrva linn, Tõrva vald, Valga maakond	82301:007:1230	19.sajandi IV veerand (1890-ndatel).	23302	2-talliga. B1.
Valgekõrtsi tee 22, Uhti küla, Kambja vald, Tartu maakond	94901:009:0179	19. sajandi I veerand.	7317	1-talliga. A2.
Uus-Sillaotsa, Sillaotsa, Suuresta küla, Rae vald, Harju maakond	65303:003:0275; 65303:003:0148	19.sajandi II veerand (1859, Revalscher Kalender, 1860)		2-talliga. B3.

Kõrtsu, Kõrtsu-Heinrichi, Koluvere küla, Lääne-Nigula vald, Lääne maakond	34202:001:0990; 34202:001:1361	19.sajandi IV veerand.		1-talliga. A1.
Kõrtsi, Uue-Kõrtsi, Valkla küla, Kuusalu vald, Harju maakond	35201:001:0401; 35201:001:0399	18. sajand.	2884	2-talliga. B2.
Vanapaja, Piigaste küla, Kanepi vald, Põlva maakond	35402:002:0141	19. sajand.	23709	1-talliga. A1.
Piiri kõrts, Vana-Vastseliina küla, Võru vald, Võru maakond	46002:001:0185	18.sajandi IV veerand (1798. Mellini atlas).	14082	2-talliga. B2.
Kõrtsi, Vedu küla, Tartu vald, Tartu maakond	79402:003:0003	19.sajandi II-III veerand. (Enne aastat 1861).		2-talliga. B3.

Selja, Oese küla, Märjamaa vald, Rapla maakond	88401:003:0014	19. sajandi II-III veerand (1863.aasta Vigala mõisa kaardil).		1-talliga. A3.
Mustla mnt 2, Viljandi linn, Viljandi maakond	89721:001:0014	19.sajandi II-III veerand (1867, C.G. Rücker)		L-kujuline, 1- talliga, A6.
Kuivajõe, Kirisaare küla, Paide linn, Järva maakond	68401:005:0690	19.sajand.		1-talliga. A1.

Viitna kõrts, Viitna küla, Kadrina vald, Lääne-Viru maakond	27301:002:0080	Algne hoone 1798-1802. Praegune hoone on 1989. aastal põlenud hoone peaaegu täies mahus taastatud koopia aastast 1993.	15691	2-talliga. B2.
Kõrtsimaa, Võidivere küla, Jõgeva vald, Jõgeva maakond	81002:001:0130	19.sajandi II-III veerand (1854. Jõgeva- Laiuse-Torma postitee avamine).		1-talliga. A2.
Alevi tn 13, Tabivere alevik, Tartu vald, Tartu maakond	77301:002:2970	19.sajandi III veerand (1865).		1-talliga. A1.
Valga mnt 28, Tõlla küla, Saarde vald, Pärnu maakond	71101:006:0111	19.sajandi I veerand (1802).	16747	2-talliga. B3.
Tilga-Kõrtsi, Aruvälja küla, Pärnu linn, Pärnu maakond	15901:001:0342	19.sajandi I pool.		2-talliga. B2.

Luurikõrtsi, Aruvälja küla, Pärnu linn, Pärnu maakond	15901:001:0115	19.sajandi I pool.	16623	2-talliga. B2.
Lapi tee 1, Väimela alevik, Võru vald, Võru maakond	91701:001:1410	Ca 18. sajandi IV veerand (1768)	14159	Ilma tallita.
Kõrtsi, Kiia küla, Saue vald, Harju maakond	72701:001:0943	19.sajandi II-III veerand.	2968	U-kujuline. 2-talliga. B6.
Õisu tee 3, Õisu alevik, Mulgi vald, Viljandi maakond	19202:006:0041	19.sajandi II veerand (1856. Dörptscher Kalender, 1857).	14475	Ilma tallita.

Kasepuu, Õuna küla, Jõgeva vald, Jõgeva maakond	24802:001:0038	19.sajandi IV veerand (1883. C.G.Rücker).		2-talliga. B2.
---	----------------	---	--	----------------

Kõrts - K; kõrts- postijaam - KPJ	Algne arhitektuurne iseloomustus
K	Algselt kõrge täiskelpkatusega hoone. Paekivist talliosad kahel pool eluosa, mis oli puitsammastele toetuva ulalusega. Keskne eluosa puidust, kaetud laudiskattega. Vaskpoolsel talliosal sisseastel nurgaga talliuks.
K	Väike, ümarpalkidest eluosa, paekivist talli ning õlgedega kaetud täiskelpkatuse ja väikse ulalusega kõrtsihoone.
K	Pikk, kõrge täiskelpkatuse ja kahe paekivist ja tellistest talliga kõrtsihoone. Keskne eluosa puitlaudisega. Lihtsate puitsammaste ja ulalusega. Tallivärvad hoone otsakülgedel.

K	<p>Madalad abihooned kõrtsi tagaküljel muudavad hoone neljakandiliseks sisehooviga kastelliks. Kahe talliga U-kujulise põhiplaaniga kõrtsihoone. Maanteega rööbiti asetsev rõhtpalkseinte ja püstlaudisega eluosa ning krohvitud kiviseintega tallid selle otstes. Eluosa ees on üheksa kapiteeliga ümara krohvitud kvisamba ja kahe klassitsistliku poolsambaga markeeritud ulualune. Eluosa seinad on puhta nurgaga. Tallide nurkades krohviga imiteeritud kivistvaadrid, räästas eenduv profiilne krohvikarniis. Tallidesse pääses kõrtsi esiküljelt ümarkaarsete väravaavade kaudu, samasugused väljapääsud olid külgfassaadidel.</p>
K	<p>Klassitsistlik, piklik, ühe talli, sammaste ja poolkelpkatusega hoone. Talli ja mantelkorstna ees paiknes kuue sambaga kolmnurkfrontooniga portikus (ei ole säilinud). Iseloomulik, et ulualune ei taandu hoone sisse, vaid sammaste taga on sirge sein, portikus koos sammastega eendus seinast ning moodustas ulualuse. Sammastest alles 4. Sammastega keskosale on hiljem on peale ehitatud puitseintega ärklitoad. Esifassaadilt paremal pool paiknes tall, mille müüridesse raiuti pärast 1960-ndaid sisse aknad ning ehitati korterid. Krohvitud eluosa. Keskosas puidust ärkel mõlemal pool hoonet. Ulualuse ees algne munakivipandus.</p>
K	<p>Kõrge poolkelpkatusega paekivimüüride, nelja kandilise paekivist samba ja ulualusega kõrtsihoone. Ühe talliga. Esifassaadil üks kaldnurgaga tallivärv ning otsaseinas lai tallivärv.</p>
K	<p>Pikk paekivist müüridega kõrtsihoone, ilmselt olnud kelpkatusega. Müüride gabariidid säilinud, algne katusekuju mitte.</p>

K	<p>1-korruseline, klassitsistlikus stiilis, poolkelpkatusega, keskosa krohvitud tellistest ja maakivist tallidega kõrtsihoone. Kõrgel maakividest vundamendil. Hoonel hammaskarniis räästas. Hoone esifassaadil ja otstel laiad kaarjad ukseavad ning väikesed talliaknad. Otsaviiludel segmentkaarised aknaavad. Kalasabalaudisega tallivärv otsaküljel.</p>
KPJ	<p>Pikk krohvitud paekivist talliga kelpkatusega kõrtsihoone. Eluosa puidust, uuema laudisega (1966). Katus ümber ehitatud viilkatuseks. Aknaavad kooli ehitamisega laiemaks tehtud, uusi avasid juurde tehtud, aknad on juhusliku paigutusega. Kõrtsilik ilme puudub.</p>
K	<p>Lihtne, ühe maakivitalli ja tellistest eluosaga kõrtsihoone. Algselt olnud ilmselt kelpkatus, mis on viilkatuseks ringi ehitatud. Laiad tellistest kaarsillusega talli ukseavad otsaseinas ja hoone keskosas. Lõuna poolne eluosa on krohvitud tellistest. Kogu hoonel on räästas tellistest profiilne karniis. Akna- ja ukseavadel on tellistest krohvimata sillus ja äärised.</p>

K	<p>Ühe maakivist ja tellistest talli, ristpalkidest eluosa, ulualuse ja lihtsate puitsammastega kõrtsihoone. Talliosa nurgad ja avad punastest tellistest, kaldnurgaga talliukseava esifassaadil. Lihtsad 6-ruuduga aknad eluosas, kaarsillusega talliaknad.</p>
K	<p>Hoone oli klassitsistlik, L-kujulise põhiplaaniga, pikk ühe talli ja pilbaskattega poolkelpkatusega paekiviehitis. Esifassaadi keskosas viilkatusega puidust pitsdekooriga pealehitis oli hilisem. Fassaadi ees avatud 9 kaaristu ja pilastritega ulualune, talliosas kordub sama motiiv petikkaaristuna. Olnud poolkelpkatusega ja kaetud pilbaskattega.</p>
K	<p>Poolkelpkatusega, paekivist talli, ristpalkidest eluosa ja väikse ulualusega kõrtsihoone. Katus puitkattega. Eluosa hoone lõpetus samuti paekivist. Ulualune ilma sammasteta ja kaldnurgaga talliukseta esifassaadil. Seinte puitosa oli kaetud rõhtlaudvooderdisega. Kahepoolne talliüks oli ruutu moodustava kalasaba laudisega, ülalt kaarjas. Esifassaadil puidust eluosas oli kitsas valgimikuga puituks.</p>

K	<p>Pikk kahe krohvimata maakivist ja tellistest talliga ilma ulualuseeta kõrtsihoone. Ilmselt olnud algselt kelpkatus. Eluosa puidust tahutud palkidest. Tagakülje puitseinal laastukate. Hoone keskosa avad on paigutatud sümmeetriliselt. Seinas daatumiga kivi.</p>
K	<p>Kahe talliga poolkelpkatusega pikk maakivist ja paekivist talliosadega, puidust, ristlaudisega eluosa, ilma sammasteta ulualusega kõrtsihoone. Müürid laotud vaheliti paekivist ja maakivist, kiviladu on kaunistatud väikeste mustade graniitkividega. Tagafassaad eluosas tellistest, mis on kaetud laastukattega. Tallivärvad esifassaadil on kaldnurgaga kahel pool ulualust, värvad kalasaba laudisega. Otsaviiludel segmentkaarsed aknad.</p>
KPJ	<p>Ilma ulualuse ja sammasteta pikk maakivist ja tellistest eluosaga kõrtihoone. Olnud ilmselt ühe talliga kõrtsihoone. Avad punastest tellistest ülalt kaarsillusega.</p>

KPJ	<p>Pikk, kahe maakivist talli, keskse puidust eluosa ja sammasteta 3 m sügava ulalusega. Lõuna- ja põhjapoolisel otsa tallidel kaarsillusega ukseavad. Esifassaadil 2 nurka lõikavat kaarsillusega talliava kahel pool ulalust kalasaba laudisega väravatega. Maakivist talliseinad krohvitud. Tallide osad on olnud juba algselt krohvitud.</p>
KPJ	<p>L- kujulise põhiplaaniga, täiskelpkatuse, tellistest toskaana sammaste ja ulalusega kõrtsihoone. Räästa all puitkarniis. Ulalusel paeplaatidest põrand. Talliosades puitkarniisi all krohvitud vahevöö. Mõlemal esifassaadil üks kaldnurgaga talliava. Talliavad ka mõlemal otsaküljel. Ukse ja akende piirded profiillauast, nurkades teemantmotiivid. Puitosa aknaavad algsed. Tallimüürides 3 + 2 segmentkaarset akent. Kogu viimistlus on tehtud 1960. aastal.</p>

K	<p>Pikk, historitsistlik, puhasvuuk maakivi tallidega ning kuue puitsambaga ulualuse ja keskse puidust eluosaga viilkatusega kõrtsihoone. Eenduv räästakarniis, mis jätkub ka otsaviiludel. Tellistest kaarsillusega avad. Esifassaad sümmeetriline. Mõlematel tallidel segmentkaarsete akende rida, 6+6 aknaava. Avad ääristatud punaste tellistega. Kaldnurgaga kaarsillusega talliukseavad kahel pool ulualust. Kaarsillusega talliukseavad otsakülgedel. Segmentaknaavad tallide esifassaadi vasakul poolel, osaliselt (4 tk 6-st) kinniehitatud. 1969 aasta fotolt: silikaattellistega on kinni ehitatud kõik segmentkaarsed aknaavad. Tallide tagafassaadi väiksed aknaavad lihtsad, kaarsillusega.</p>
K	<p>Kahe maakivist ja paekivist talli ja puidust eluosaga, ilma ulaluseteta kõrtsihoone. Näide kõrtsitüübist, mis levis Eestimaal ja Põhja-Lätis. Viilkatusega (pole teada, kas see on algne).</p>

KPJ	<p>Pikk, kahe maakivist talliga, laastukattega poolkelpkatuse ning sammaste ja ulualuseta kõrtsihoone. Puidust keskosa talliosaga ühe laiune, hilisema ristlaudiskattega. Aknad ümber ehitatud kaasaegsemaks. Mõlema otsaseina talliväravaavade kohal on algsed tellistest kaarsillused, kuid neist madalamal on hilisemad, ära vajunud puitsillused kandiliste ja madalamate tallivärvate jaoks.</p>
K	<p>Võimas kõrge katusega ühe talliga puidust kõrtsihoone. Eluosa puitlaudisega palkhoone, millel on säilinud algsed aknad, aknaluugid ja kaks 2-poolse ukse valgimikuga uksepiita. Talliosa seinad koosnevad tellistest ja maakividest postidest, mille vahel on ristpalk. Tellistest on räästakarniis ja vundamendi tasanduskiht. Vaheseinad on välisseintega liidetud üle ühe-kahe palgikorra. Eluosa nurki kaunistavad klassitsistlikud puitpilastrid. Hoone välimus pole aastast 1971 muutunud. Säilinud kogu</p>
K	<p>Talupojakõrtsi ehe näide. Ilma tallita, katmata ristpalkidest väike poolkelpkatuse ja pisikese ulualusega talupojakõrts.</p>
K	<p>Algselt võis olla kelpkatusega, 1-korruseline tüsedate kivisammaste ja ulualusega ühe talliga kõrtsihoone. Esimene korrus kivist, krohvitud, teine korrus puidust, rõhtlaudisega. Hoonet ilmestavad neli sammast, mis toestavad rõdu. Ülakorruse viilul puitpits ehisedetailid.</p>

K	Pikk, ühe katuse alla kahte talli ja eluosa mahutav ulualuseta kõrtsihoone. Klassitsistlikku mõisaansamblisse kuuluv, 19. sajandi mõisakompleksile iseloomulik hoone. Võis olla kelpkatusega.
K	Võimsa täiskelpkatusega pikk ulualuse ja kuue peene puitsambaga, ühe paekivist talliga kõrtsihoone. Algselt baasiga ümarpostid. Eluosa ristpalkidest, laudvoodriga. Ulalusest üleminek talliossa olnud algselt kaldnurgaga talliuks, mis on asendatud kitsa ukse ja aknaga. Kõrtsi ilme säilinud.
K	Lihtne, kandiliste tellistest pilastersammastega profileeritud baasidega eluosas, kitsa ulalusega esiküljel, mille taga väikese tagasiastega uks. Poolkelpkatuse ja laastukattega. Säilinud algne kõrtsilik ilme nii sise- kui välisarhitektuuri poolest. Vasakule jäävasse talliossa viivad kolm suurt kalasabalaudisega kahepoolset väravat. Erandlikult oli tall eluosast lühem.
KPJ	Kahe paekivist talli, ulaluse, poolkelpkatuse ning puidust eluosaga kõrtsihoone. Ulaluse ees viis vertikaalsete sisselõikgetega puitsammast. Puitsambad toetuvad alla pandud maakividele. Eluosal ristlaudis. Ulaluse põrand paekivist. Talliseinad krohvimata paekivilaoga ning algsete, puitsillustega avadega. Talli pool unkaauguga poolkelpkatuse. Eterniidi all laastukate. Eluosa otsakülge uue ristlaudise ja uute akendega. Katusekonstruktsioonid heas korras, kuid sarikad on väga peened ja juhusliku läbimõõduga. Laetalad on seintest välja ulatuvad.

KPJ	<p>Võimsate maakivist tallidega kõrtsihoone kahel pool tellistest eluosa ühe katuse all, ilma ulaluseteta. Olnud algselt poolkelpkatuse, pilpakattega.</p>
K	<p>Ühe krohvitud paekivist talli ja tahumata ristpalkidest eluosaga (pähikutega ristnurkadega), täiskelpkatusega kõrtsihoone. Väga väikese ulaluse talastikku toetavad kaks ümarat puitsammast. Aknad olid algselt kuue ruuduga, kõik ukсед ja väravad lihtsad, põõnadel püstlaudadest.</p>
KPJ	<p>Pikk tellistest, maakividest ja paekivist segilaoga kõrge poolkelpkatusega ühe talliga kõrtsihoone. Ulaluseteta, krohvitud. Profiilne räästakarniis. Jõgeva (lääne) poolses otsas paiknes kaks kaarsillusega talliava, millest jäänud veel hinge detailid müüri. Otsaviilu ülaosas segmentkaarne aknaava. Tartu poolsel otsaviilul segmentkaarne aknaava ümber ehitatud. Eluosa aknaavad on ilmselt algsed.</p>

K	Pikk maakivist hoone, kus eluosa ja tall on olnud ühe katuse all. Ilma ulaluseteta. Ilmselt kelpkatusega.
KPJ	Lihtne piklik kõrtsihoone. Esifassaad sümmeetrilise paigutusega, kahel pool peasissekäiku lihtsad poolsambad. Kaarsillusega aknad esifassaadil. Eenduv vertikaalne krohvist vahevöö. Eeldatavasti kelpkatus. 1944. aastal savikivikatusega.

K	<p>Pikk, maakivist talli, puidust eluosa, täiskelpkatuse ja ulualusega kõrtsihoone. Eluosa horisontaallaudisega. Talli nurgad ja avade ümbrused tellistest. Talliavad ilma kaarsillusteta. Väikesed talli aknaavad algsed, kerge kaarsillusega.</p>
K	<p>Pikk, tellistest, ulualuse ja tellistest neljakandiliste sammastega, kõrge täiskelpkatusega kõrtsihoone. Räästas tellistest profileeritud karniis. Tallinna-poolne kaarsillusega talliava ja kalasaba-laudisega tallivärvad on hästi säilinud.</p>
K	<p>Pikk kahe talliga kelpkatusega paekivist kõrtsihoone. Pärast tulekahju 1973.aastal taastati ainult hoone keskosa. Jädivere poolsest tallist on alles paekivivundament, mis markeerib algseid gabariite.</p>
K	<p>Pikk, maakivist talli ja tellistest eluosaga, poolkelpkatuse ning väikese ulualusega. Ulualuse kõrval kahelpool väikesed rombikujulised aknad. Seinte paksus 80 cm. Krohvitud lubikrohviga. Otsaseina viilu osa laotud toortellistest vahvark karkassil. Parempoolsest talliosast püsti vaid katusega müürid.</p>

K	Pikk, poolkelpkatusega, ilma ulualuseta paekivist kõrtsihoone, kaetud krohviga.
KPJ	Ühekordne pikk hoone, peasissekäigul ulualuse ees 3 jämedat ümarat krohvitud kivisammast. Hoonet ilmestavad tiheda ruudustikuga aknad (2x6 ruutu) koos aknaluukidega põhjapoolsel ja ulualuse osal ning aknaavade krohvipiirded lõunaküljel. Savikivikatus, kiviseinad krohvitud ning lubjatud. Vee tänava otsaküljel lõunas ehisdetailidega – sakilise krohvitud viilukarniisiga ja korstnaga viilkatus. Põhjapoolsel talliosal kumer sakiga karniis. Segmentaken Vee tänava otsaviilul.
K	Pikk, täiskelpkatusega puidust kõrtsihoone. Talliosa tellispostide vahele laotud ristpalkidest. Ulualuseta.
K	Põhja-Eestile iseloomulik maantee kõrtsi tüüp. Pikk kõrge poolkelpkatusega, ulualuse ja 6 toskaana sambaga kõrtsihoone. Hoone ühise katuse all keskmes puidust eluosa ja kahel pool paekivist tallid. Hoonet katab laastukatus. Algsed aknad olid 16 ruuduga, praegu kuue ruuduga aknad, tallidel madalad 6 ruuduga aknad. Puitosa kattis püstlaudadest vooder, praegu tahatud ristpalk. Avade jaotused on algsed.

K	<p>1807-1820-ndatel ehitati vaid hoone keskosa, baroksete motiividega ja murdkelpkatusega, otsaseintes laiad ukseavad. Ehitati ümber klassitsistlikuks eeldatavalt pärast 1830-ndat aastat (sisse tuli Peterburi klassitsism). Ilmselt oli ümberehituse aeg ka külgtiibade ehituse ajaks. Tiivad olid keskosast pikemad, tiibade väliskujundus lihtsam, laiad kaarjad talliavad asusid tiibadel keskosa kõrval kahel pool. 1890. aasta Rõngu kihelkonna kaardil juba kaarduva põhiplaaniga, tiibadega. Eenduv keskrisaliit ja rustikaga liseenid. Kahte akent ja kahte ust piiravad sambapaarid kaarsilluste tagedena (hilisemad lisandid, arvatavasti A. Jegorov). Ka viiluvälja keskel asuv segmentakna juures on kasutatud sambapaari. Tagafassaad lihtne, maakivist. Esifassaad kollastest tellistest. Profileeritud karniis.</p>
KPJ	<p>Suur, kahe maakivist talli ja puidust eluosaga poolkelpkatusega kõrtsihoone, sarnane Voltveti kõrtsihoonega. Eluosa väikese sisseastega ulualuse ees olid omapärase vormiga puitsambad. Eluosa palkseinad olid kaetud laastuga. Praeguseks ulualune kinni ehitatud, seinad krohvitud.</p>
K	<p>Paekivist kõrge täiskelpkatusega kahe talliga, ulualuse ja kahe kandilise tellissambaga kõrtsihoone. Vasakpoolne tall on suurem, parempoolne väiksem.</p>

KPJ	<p>Kõrge poolkelpkatusega, nelja kivist samba, ulualuse ja kahe talliga kõrtsihoone. Tallid maakivist, krohvitud, eluosa puidust. Otsaviilul segmentkaarsed aknad ja kaarsillusega tallivärvad. Katusel olnud laastukate.</p>
K	<p>Pikk, poolkelp kivikatuse ja ulualusega maakivist talliga kõrtsihoone. Tellistest kaarsillusega kahepoolne tallivärv otsaküljel, lihtsa püstlaudisega värvad. Eluosa seinad ristpalkidest. Elamuks ümberehitamisel on muudetud akende ja uste kuju, ulualust toetavad postid on hävinud.</p>
K	<p>Kõrge poolkelpkatusega maakivist ja tellistest tallide ning puidust eluosaga poolkelpkatusega kõrtsihoone. Krohvitud. Esiküljel massiivsetele ümarsammastele toetuv ulualune. Tüsedad doori sambad on valmistatud spetsiaaltellistest kapiteelide ja baasidega. Otsakülgedel on kaarsillusega väravaava, millel pilastritega krohvraamistus. Tallide esikülgedel kaks madalat segmentkaarava, millel lukukiviga krohvraamistus. Ulualusel nurgaga tallivärvad. Hooviküljel on krohvimata tellisseinad ja põhjapoolsel otsaküljel maakivist tugipiit.</p>

K	<p>Keskmise suurusega, kõrge kelpkatuse, väikese ulualusega täiskelpkatusega kõrtsihoone. Krohvitud. Enamus aknaavasid on hiljem sisse raiutud. Ulualuse osa tagasiastega 1,5 meetrit, sambad puuduvad. Otsaseintes kaarsillusega talliavad. Esifassaadil ulualusest kahel pool nurgaga tallivärvad.</p>
K	<p>Kõrge poolkelpkatusega, tellistest eluosa, maakividest kahe talli ja ulualusega kõrts-postijaamahoone. Kahel pool ulualust nurgaga tallivärvad. Kaarsillusega peast ääristavad tellistest paarispiilastrid. Pilastrid on ka akende ja nurgaga tallivärvate vahel.</p>
K	<p>Pikk, ulualuse, ühe paekivist talli ja täiskelpkatusega kõrtsihoone. Talli müürid paekivist. Eluosa seinad katmata ristpalkidest. Säilinud algsed aknaavad ning aknad koos luukidega.</p>
K	<p>Väiksem tellistest, maakivi vundamendil poolkelpkatusega kõrtsihoone. Profileeritud räästakarniisiga. Otsaviilul kaks väikest segmentkaarset akent kahelpool ülaakent.</p>
K	<p>Kõrge täiskelpkatusega, maakivist talli ja ristpalkidest eluosaga, ulualuse ja peenete puitpostidega kõrtsihoone.</p>

KPJ	Lihtne, maakivist ühe talli ja eluosaga kõrtsihoone. Algselt olnud ilmselt kelpkatus, mis on viilkatuseks ringi ehitatud. Lai tellistest kaarsillusega talli ukseava otsaseinas. Akna- ja ukseavadel on tellistest krohvimata sillused ja äärised. Tellistega vormistatud on ka hoone nurgad.
K	Hilisklassitsistlik. Kõrge poolkelpkatuse, 11. toskaana kapiteeliga ümarsammastega ning ulualusega maakivist kõrtsihoone. Ulualusel krohvraamistuses 24-ks ruuduks jaotatud aknad (säilinud osaliselt) ja kaks klassitsistlikku tahvelust. Sambad, telliskarniis ja avade piirded on krohvitud, maakiviseinad, tellissillused ja nurgakvaadrid krohvimata. Talliotstel kaarsillustega talliavad ning kalasabamustris väravad. Otsakelpadel segmentkaarsed aknad ning profiilne räästakarniis.
K	Pikk, kõrge kelpkatusega tellistest eluosa ja kahe maakivist talliga ulualusega kõrtsihoone. Sammaste olemasolu pole teada.
KPJ	Piklik, täiskelpkatusega, puidust eluosa ning ulualuse ning kolme lihtsa puidust postiga kõrtsihoone. Talliosa tellistest ja maakivist postide vahele paigutatud ristpalkidega. Ulualuse tallipoolses otsas on nurkalõikavad 2-poolsed talliväravad, kalasabalaudisega.

K	<p>Ühekorruseline pikk poolkelpkatusega dekoratiivselt laotud maakividest kõrtsihoone, mille ukse- ja aknaavade raamistuses on kasutatud punaseid, osaliselt fassaadi seinapinnast enduvaid savitelliseid. Näha on märgistusega W.A. Genküll ja Holdre vanu telliseid. Neli tellistest poolsammast peasissepääsul, mille vahel on kaks sümmeetrilise paigutusega laiemat kaarakent.</p>
K	<p>Tellistest madala täiskelpkatuse, ulualuse ja sammastega ühe talliga väike klassitsistlik kõrtsihoone. Kahe üksik- ja kahe doori paarissambaga ulualune. Akendel luugid. Kaarsillusega talliavad ruut-kalabasamustris voodriga väravatega. Talliseinas kolm madalpindset petikkaarnišsi. Segmentkaarsed aknaavad talli esifassaadil ja eluosa otsaküljel. Profiilne räästakarniis. Esifassaadi keskel katusel väike vintskapp. Üks väiksemaid ja ilusamaid klassitsistlikus stiilis ulualuse ja sammastikuga täiskelpkatusega kõrtsihooneid 19. sajandi algusest.</p>
KPJ	<p>Pikk, kahe maa- ja paekivist talliga, 6-kandilise, nurkadest faasi lõigatud puitpostiga ulualuse ja puidust eluosaga kõrtsihoone. Tallinna poolne talliosa maakivist, krohvimata, parempoolne talliosa paekivist.</p>

K	Pikk, täiskelpkatusega ühe paekivist talliga krohvitud kõrtsihoone. Tallivärava- ning aknaavad sirge puitsillusega, lihtne profiilne räästakarniis.
K	Kahe paekivist talli, kelpkatuse, puidust eluosa ning jämedate kivist sammastega ulualusega kõrtsihoone. Kõrge unkaaukudega poolkelpkatuse ja õlgkattega, mis oli veel hoone otstel 1964 aastal.
K	Pikk punasest tellisest poolkelpkatusega kõrtsihoone, mille vasakpoolses hooneosas asus tall ning parempoolses kõrtsiruumid. Katus pikalt üleulatava räästaga.
KPJ	Suur, kõrge täiskelpkatuse, kahe talli, ulualuse ja varem tüsedate kivisammastega maakivist kõrtsihoone. Praegu taastatud puitsambad. Ulualuse külgedel nurgaga kaarsillustega talliväravad. Ulualuse keskmis kaarsillusega lai peasissepääsu ava, mille all kaks ust. Hoone taga põiksuunaline juurdeehitus. Uluall põrandaks vana munakiviladu. Hoone nurgad ja avade sillused on valmistatud tellistest. Katusel laastukate.
K	Kõrge täiskelpkatusega, maakivist tallidega ning puidust eluosaga sammasteta ulualusega lihtne kõrtsihoone. Hoone nurgad ja avad on vormistatud tellistest. Otsakülgedel kandilised talliavad. Tartu poolisel talliaval kahel pool tellistest pilastrid. Esifassaadil vasakpoolse talli kaarsilluse ning profiilse krohviäärisega väravaava. Puidust eluosas lihtsad luukidega aknad ja väike uks. Katusel laastukate.

K	Pikk, poolkelpkatuse, puidust eluosa, ulualuse ja kolme paekivist sambaga ning ühe talliga kõrtsihoone. Talli seinad koosnevad paekivist postidest ning nende vahele paigaldatud ristpalkidest. Talli otsasein on paekivist.
KPJ	L -kujuline täiskelpkatusega tellistest ning krohvitud kõrtsihoone. Räästas madal lai krohviüre. Talli seinad koosnevad tellistest ja maakivist postide vahele paigaldatud ristpalkidest.
K	Kõrge poolkelpkatusega ühe talliga krohvitud paekivist kõrtsihoone. Tallipoolsel otsaviilul algne kaarsilluse ja eenduva krohviürdega tallivärv, milles vana, ruutu moodustavate kalasaba laudisega tallivärvad. Otsaseinas kaks madalat talliakent ning otsakelpadel segmentkaarsed aknaavad ja aknad. Esifassaadil lai kaarsillusega talliava, talliaknaavad ning eluosa kõrgemad aknaavad. Avade ääristel on kasutatud telliseid. Kõigil avad on krohviürdega ääristatud.

K	Pikk ristkülikukujulise põhiplaani, kahe talli ja neljale sambale ning kahele poolsambale toetuva ulualusega ristpalkidest kõrtsihoone. Vundament paekivist. Kahel pool ulualust on 2 kahepoolset nurgaga tallivärvat. Katusekatteks olid algselt õled, hiljem laastud. 19.s. I p. vooderdati eluosa palkseinad laudadega ja värviti, sellest ajast pärineb ka akende 6-ruuduline jaotus, luugid, valgimikuga ukсед, kalasabavoodriga tallivärvad, sammastevaheline balustraad.
K	Kõrge poolkelpkatusega ühe maakivist talli ja puidust eluosa ja nelja puitpostiga ulualusega kõrtsihoone. Talli otsakelbal pisike segmentkaarne aknaava.
KPJ	Poolkelpkatusega maakivist ja tellistest väike kõrtsihoone. Esifassaadil krohvipiiretega aknaavad ja kaarsillusega talliukseava.
KPJ	Pikk, kahe maakivist talliga, tellistest eluosaga, poolkelpkatuse, väikese ulualuse ja algselt sammastega kõrtsihoone. Katusekatteks oli laastukate. Ulualuse talakonsoolidega lage on toetanud kuus ümarat puitsammast, mille asemel on praegu puitpostid.
K	Poolkelpkatuse, kahe talli ja ulualusega maakivist ja tellistest kõrtsihoone. Ulualuse külgedel tellistest kaarsillustega nurgaga talliavad.

K	Poolkelpkatuse, kahe maakivist talli, paekivist eluosa ja ulualusega kõrtsihoone. Ulualuse külgedel tellistest kaarsillustega nurgaga talliavad. Viiele ümarsambale toetuv ulualune.
K	Kõrge poolkelpkatusega krohvitud kivihoone, mille avad markeeritud heleda krohviraamistusega. Arhitektuursetest detailidest väärtuslik kagutrepi puidust balustraad. Aknad kuue ruuduga. Tagumine otsaviil on kaetud otstest sakkii lõigatud püstlaudisega.
KPJ	Poolviilkatusega, kahe talliga U-kujulise põhiplaani paekivikõrts. Suletud sisehoov. Hoone ees oli algselt väike kolme puitpostiga ulualune. Postid olid 6-tahulised, baasita, lihtsa kapiteeliga. Puidust eluosas oli sümmeetriliselt 2 akent ja 1 uks, puitosa kattis rõhtlaudis, allservas püstlaudis. Aknaavade ümber olid profileeritud äärelauad. Tallivärvavaid raamisid varaklassitsistlikud toskaana orderiga poolsambad ja dekoorielemendid. Hoone oli krohvitud, eenduva profiilse karniisi ja vahevööga.
KPJ	Poolkelpkatusega tellistest müüride ja maakivist vundamendil ilma tallita kõrtsihoone. Müürid krohvitud. Katusealune osaliselt väljehitatud. Ühe silmapaistvaima Lõuna-Eesti mõisaansambli juurde kuuluv hoone, millel on autentsena säilinud algupärane välisilme, algupärased ehituskonstruksioonid ja detailid. Osaliselt kellerdatud. Siseõue fassaadilt vasakule kõrgema vundamendiga ossa jääb kelder väikse keldriaknaga.

KPJ	Kõrge poolkelpkatuse, kahe maakivist talli ja ulualusega kõrtsihoone. Nurka lõikavad talliavad esifassaadi ulualuse külgedel. Kolme kandilise kivisamba ja kahe pilastriga esifassaadil. Pilastrid ka hoone nurkades.
-----	---

Välisilme ja detailide autentsus. Säilinud väärtuslikud hoone osad	Eelnevad seisukorra muutused
Müürid säilinud algsetes välisgabariitides, välja arvatud tagafassaadil. Suurel määral ümber ehitatud kaupluse ja elukorterite vajadustele vastavalt.	Katus alates konstruktsioonidest täielikult ümber ehitatud, madala kaldega viilkatuseks, kaetud eterniidiga. Hoone paremale küljele ja taha ehitatud puidust kuurid.
Ehe algse ilmega talupojakõrtsi näide, säilinud rehetoaiga. Kõrts on seotud Mahtra sõja sündmustega. Tüüpiline Põhja-Eesti rehielamu, algselt katusekatteks õled, hiljem pilpad, praegu pilliroog. Seinad tahumata rõhtpalkidest, nurgapähikutega, rehealuse-talli seinad õhukesetahulisest paekivist. lagi toetub tahutud taladele. Talliosa krohvimata paekivist.	Kõrtsi vanemaks osaks loetakse 1811.aastal rajatud rehetoa ja rehealusega elamut, mis 1841.aastal kohandati ümber kõrtsiks. Asendatud on palkseinte alumisi raiekordasid. Paemüürid korrastatud, vuugid täidetud, vundament kindlustatud aastal 2013.
Säilinud kõrtsi ilme, müürid konstruktsioonid ja gabariidid. Hoone algne kuju, kehand, talli müürid, ulualune, katuse kuju, puitpostid. Aknaavad suuremaks tehtud, paigaldatud tänapäevased lihtsad pakettaknad.	Audru poolisel otsaküljele sisse raiutud kolm suurt garaazhi ust, Lihula poolsel üks suur garaazhi uks. Talliosadel palju laiemaid aknaavasid sisse raiutud. Eterniitkatusekatte all on sindelkate. Puidust eluosa akna ja ukseavasid muudetud.

<p>Hoone kehand, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, katusekonstruktsioonid ja –kuju, algsed aknad, akende raamistus, luugid ja algne peauks. Vanad impostiga aknad on kuue ruuduga. Ulualuse akendel profiilsed aknalauad, akende ümber nurkades teemantmotiiviga dekoorraamistus, ees vanad sepistatud latti-hingedega aknaluugid. Lai munakivisillutis ja pandus hoone esiküljel. Talliuksed kõik muudetud, uuemad. Algselt hoonel vintskappe polnud. (1963 aasta V.Ranniku ja 1971 aasta K.Aluve fotod). Muudatuste aeg 1970-ndate lõpp</p>	<p>Kohandati 1977.aastal kõrtsiks. Välisilmet muudetud ei ole.</p>
<p>Hoone välised gabariidid, müürid, katusekuju ja -konstruktsioonid, v.a. ärkel, kivist ümarsambad. Pärnu poolse otsa (talli) ümber ehitus elukorteriteks toimus 1964. aasta suvel, Lihula poolse otsa ja pööningu täisehitamine mõned aastad varem. Teisel korrusel vahetatud omavoliliselt aknad plastakende vastu 2006-2007.</p>	<p>Katusemaastiku muudatustega, kolmnurkfrontooniga portikus ja kaks sammast lammutatud, portikuse asemel ehitatud ärklikorrus. Ülakorrusel plastaknad. Talliosasse (esifassaadilt paremal) on aknad sisse raiutud ja tall elukorteriteks ringi ehitatud 1964. aasta suvel. Algsetest akende krohviraamistusest on säilinud ainult ühe akna alumise serva detail. Algsed 19. saj. alguse kõrtsihoonete tüüpilised segmentkaarsed aknaavad hoone otsafassaadidel on kaotatud ning selle asemel ehitatud 2 piklikku akent. Ülakorruse otsaviilud kaetud puitvoodriga. Ümberehitus toimus pärast 1965-ndat aastat.</p>
<p>Kõrtsigabariidid ja müürid.</p>	<p>Hoone katus oli ümber ehitatud viilkatuseks, kuid nüüdseks täielikult hävinenud.</p>
<p>Hoone kehand, müürid ja müüride gabariidid. Tee poolse fassaadil hoone lõuna osas on säilinud vanu väikseid aknaavasid, milles PVC aknad.</p>	<p>Tundmatuseni muudetud ja ümber ehitatud. Alles on pikliku kujuga paekivimüürid, mida katab madal täiskelpkatus. Talliosa kolmandiku osas ehitatud hilisem puidust akendega pealeehitis. Müüri avasid on suletud paekiviga. Katuse konstruktsioonid on pealisehituse juurest ära vajunud, mis viitab tõsistele läbijooksudele katuses. Hagudi poolse kelba nurgal puudub eterniit ja katus laguneb.</p>

<p>Hoone kehand, müürid, kõrtsilik ilme, katusekuju, hammaskarniis, segmentkaarsed aknaavad otsaviiludel, algne laia kalasaba laudisega kahepoolne talliuks, esifassaadi vasakpoolsed kitsamad kaarsillusega aknaavad. Kõik laiad kaarsillusega talliavad.</p>	<p>Ruumid muudetud rahvamaja, kaupluse ja eluruumide vajadusi silmas pidades erinevate aegade jooksul. Hoone tagafassaadil juurdeehitis. Muudetud on mitmeid aknaavasid, esifassaadil ja ühel otsal lai talliava väiksemaks avaks kinni laotud, mis 2013 ja 2023 aasta vahel lahti võetud ning pandud uus kahepoolne klaasitud rahvamaja uks. Tagafassaadil müüridesse sisse raiutud ukse- ja aknavasid. Tagafassaadil pinnas tõusnud, vajab pinnase koosimist kaldega hoonest eemale.</p>
<p>Hoone gabariidid, kehand ja mahud. Talliosa tervikuna. Säilinud lai talliukse ava, ukseulused. Katusekuju muudetud viilkatuseks.</p>	<p>Muudatuste aeg: 1894-1896, 1915, 1966-1967. 1915 remonditi põhjalikult, koolihooneks. Juurde tehtud ja laiendatud aknaavasid, katuse kuju muudetud viilkatuseks, muudetud ruumilahendust. Ülakorruse luuk on tehtud aknaks. 1966 vahetati katusekate ja horisontaalne ristlaudis, vahetati aknad, ehitati tagafassaadile 2 tuulekoda, esifassaadile 1 tuulekoda. Algsena säilinud on talliosa (umbes 1850-ndatest). Tunduvalt ümber ehitatud koolihoone vajadusi silmas pidades.</p>
<p>Müürid, hoone gabariidid, talli tellistest kaarsillusega avad.</p>	<p>Eluosa tagafassaadile on ehitatud hilisem tuulekoda. Talli avasid ja talliosa taganurka on parandatud silikaattellistega. Üleminekul talliosast eluosale on maakivimüüri raiutud akna- ja ukseavasid. Ka talliosa aknaavasid on ilmselt hiljem suuremaks tehtud. Eluosas kaupluse tarvis aknaavasid laiendatud. 2012 ja 2023 aasta vahel on hoonetele paigaldatud uus profiilplekk katusekate. Pinnase tõusu tõttu vajab pinnase koorimist, eriti tagafassaadil.</p>

<p>Müürid, hoone gabariidid, algsed avad, algsed sulused ja kaarsillusega ukse- ja aknaavad ning kaarjas uks.</p>	<p>Lume raskusest tingitud varing toimus 2008. aasta lõpus. Katusekonstruktsioonid säilisid 2/5 osas, põhjuseks katuse läbijooksud pikkade aastate vältel. Hoonet toestati diagonaaltõmbiga. Aastal 2009 ehitati puidust eluosal ja osal tallist madala kaldega avariikatus. Talliotsas võimas tellispost, mis irdub maakivi-osast. Varem olnud ühe tugipostiga ulualusel otsaseina juures, nüüd koos lihtsat ümarat posti kogu eluosa mahus. Laastukatus ja katusekonstruktsioonid taastati 2015-2016 aastatel.</p>
<p>Hoone müürid, kõrtsi gabariidid, puidust keskmine katusega osa koos dekoratiivsete puitdetailidega. Paekivi, ülakorrus hilisem, puidust. Hilisemalt ehitatud puitosa katuse viilu all puidust dekoratiivne toestuselement, puitpits dekoor.</p>	<p>Esifassaadi kaaristu oli juba 1964 aastaks kinni müüritud (K.Aluve foto). Aastal 1987 oli hoone veel katusega kaetud. 1991 oli juba katuseeta vare. Olemas vaid keskosa viilkatus, ülejäänud katuseeta müürid. Puitosa katus parandatud 2010 aastal, seisukord stabiilne. Puitosa kaetud eterniidiga, paekivimüürid on katustatud 2010-ndate alguses. Müürid vajavad toestamist ja konserveerimist. Puidust kahekordne keskosa on toestatud, avad suletud ja katus remonditud. Esikülje kaaristu osa on välja kaldunud ja vajab täiendavat ankurdamist ja konserveerimist.</p>
<p>Hoone gabariidid, säilinud müüriosad. Osaliselt säilinud talli otsaviil, äravajunud paekivimüürid ja vundamendid.</p>	<p>Akende kõrgust oli 1960-ndatel suurendatud. Hoone põles 1993. aastal (allikas Jaan Vali, Kultuurimälestiste riiklik register). Maha põles kogu katus. Puidust eluosa, tallimüürid ja mantelkorsten jäid alles, kuid hoonet ei taastatud.</p>

<p>Hoone kehand, müürid ja kuju, algsed tellistest kaarsilluse ja ümbristega ukse- ja aknaavad ning sulused. Eluosa esifassaadi kaks sümmeetriliselt paigutatud ühepoolset ust koos sulustega. Tagafassaadi kolm vana ust- kaks latthingedega laudisust, üks valgimikuga uks.</p>	<p>Katusekuju on ilmselt muudetud kelpkatusest viilkatuseks. Ülakorruse kambrite valgustamiseks on paigutatud esikülje katusele 9 vintskapp-akent. Tagafassaadil hilisem risti paiknev tahutud ristpalkidest juurdeehitus ning hilisem tuulekoda. Parempoolse talli müüridesse on hiljem aknaavad sisse ehitatud. Pärnu poolse talliseina otsauks on kinni laotud. Esifassaadil eluosa keskel on 2 akent laiendatud 9-ruuduga akendeks. Tagaosas mõned uued 6-ruuduga aknad. Katusekate on vahetatud 21. sajandi alguse paiku.</p>
<p>Säilinud müürid, hoone kehand, gabariidid. Palju detaile on säilinud kas algsest või 19.sajandi lõpust. Hoone on varemestunud.</p>	<p>Sindelkatusele peale on paigaldatud eterniitkate. Eluosa aknad on klassitsismi ajal kõrgemaks ja kitsamaks ehitatud. Otsaviiludel segmentkaarsed aknad, mis avad on hiljem kinni laotud. Üldiselt väheste ehitusmuudatustega küllaltki autentne kõrtsihoone. Tartu poolse talli katus varises 2010/2011 aastate lumekoormuse all. 2020/2021 aasta talvel toimus eluosa katuse varing. Eest olid ära tõstetud esifassaadi talliüksed. 2023/2024 aasta talvel on eluosa seinte kahjustused ja vajumised juba ilmselt pöördumatud.</p>
<p>Säilinud gabariidid, müürid, avad. Algsed avad müüris loetavad.</p>	<p>Viilkatus ehitati enne 1964. aastat. Kõrts oli väidetavalt tehniliselt nii halvas korras, et see lammutati osaliselt 1965 aastal ja ehitati ümber viilkatusega laohooneks. (Aluve foto 1965 enne ümberehitusi, kus paraku väga avariilist seisukorda tuvastada pole võimalik). Avad silikaattellistega kinni müüritud, krohvitud ja lubjatud. Mõlemale otsaküljele raiuti sisse uued laiad ukseavad. Maakivimüüri lõhkumine on kaasa toonud ukseavade ja müüride silikaattellistega kindlustamise vajaduse. Müür on pealt kindlustatud silikaattellistest vööga. Alates 2010. aastast on hoone katus osakaupa sisse varisenud. Krohv on maha langenud, paljastades vanad akna- ja uksekohad.</p>

<p>Hoone kehand, gabariidid ja katusekonstruktsioonid ja -kuju ning kõrtsilik ilme. Otsaseinte kaarsillustega talliukseavad, esifassaadi kaldnurgaga talliukseavad.</p>	<p>Maakivi, toestatud kolme tugipostiga-kontraforsiga hoone põhjapoolselt otsalt ja nurgalt esifassaadil eeldatavate vajumiste tagajärjel enne 1963. aastat. Esifassaadi ulualus keskelt sügavamaks ehitatud. Tellistest osal näha eeskoja välisseina sissepoole süvendamist (muudatused juba 1964. aasta fotol, K.Aluve). Algne ulaluse osa on kaetud ristlaudisega. Eluosa akende algset paigutust ja suurust muudetud. Esifassaadi parempoolne kaldnurgaga talliukseava on ülalt sirgeks ehitatud (võimalik, et koos kontraforsside ehitamisega). Tagafassaadile ehitatud väike tuulekoda.</p>
<p>Hoone kuju, gabariidid, katus, esifassaadi puitosa, tallide paekivi müürid, segmentkaarsed aknad, munakividest pandus.</p>	<p>1959.a. oli hoone väga avariilises seisukorras, seetõttu eemaldati kogu katus ja konstruktsioonid ning ehitati üles vana koopiana. Puitosa aknad uuendatud vanade eeskujul. Tagafassaadil uusi avasid juurde tehtud. Ühe otsakülje talliava väiksemaks ehitatud. Tagafassaadil uutes avades sobimatud PVC aknad.</p>

<p>Hoone kehand, gabariidid ja kuju. Katuse kuju ja –konstruktsioonid, müürid, algsed avad, sammastik ja ulualune. Algne kahepoolne valgmikuga klassitsistlik peauks, (kannelüüride, rombi- ja ringikujulise eenduva ornamentikaga), vana karplukk ja ukse link. Ukse piirdeliistud, mille nurkades teemantmotiivid. Kaarsillusega kaldnurgaga talliukseavad, vasakpoolsed väravad vanad, profiiliga kalasabalaudisega, parempoolsed hilisemad. Kaarsillusega talli- ja pööninguavad otsakülgedel.</p>	<p>Esifassaadi aknad olnud algselt 6-osalise ruudujaotusega, laiendatud ühe ruudu võrra. Algne akna lauis näha akna kohad laudises ning osaliselt säilinud piirdeliistude ülanurkades paiknevatelt puidust topelt teemantmotiividelt nagu ka peauksel. V.Ranniku 1969. aasta fotol on esifassaadilt 2 vasakpoolset akent juba laiemad, parempoolsed veel 6-ruuduga. Puidust segmentkaarsedaknad talliosadel esifassaadil uued. Aastal 2001 vahetati hoonel katus, valtsitud tsinkpleki vastu.</p>
<p>Hoone kehand, müürid, algsed osad. Vana pöönadega plankuks ja kaks kõrtsiluuki.</p>	<p>Tallivärvate ümbrus on korduvalt tellistega parandatud. Akende kuju on muudetud. Aknad on hilised, esialgsed ukseavad on enamuses kõrgemaks lõigatud. Osaliselt on säilinud uste piidad. Hoone keskossa on ehitatud kaks puidust tuulekoda, suurem viib korterisse.</p>

<p>Hoone gabariidid, müürid koos avade ja nende sillustega, mantelkorsten. Ühel talli aknaaval sepi-strellid, tallivärvate sepi-slatthinged.</p>	<p>Umbes 1920-ndatel tehtud pilpakatuse peale löödud 1960-ndate algul 1x sindelkate, mis oli olemas veel 1980-1990-ndatel. 1963. aasta pildil on esifassaadi eluosal puidust tuulekoda. 1990-ndal aastal koostati K.Etverki poolt ülesmõõtmisjoonised, 1991-ndal aastal tehti hoone restaureerimise eelarve, kuid riigikorra muutumise ning hoone uue omaniku ükskõiksuse tõttu jäi hoone restaureerimata, hävinema. 1997. aastal oli Tartu-poolsel tallil veel katus. Puidust eluosa on täielikult hävinenud.</p>
<p>Hoone algne kehand, kuju, katus, katusekonstruktsioonid, algsed aknad ja aknaluugid, klassitsistlikud poolsambad, tellisparkett esikus jne. Profileeritud piirdelaudadega valgumikega uksepiidad, piitade kohal profiilsed puidust simsid. Simssidega algsed 6-ruuduga aknad, püstlaudadest sepi-slatthingedega aknaluugid. Talade ja sarikate otsad ehislõikega.</p>	<p>2009. aastal teostatud restaureerimistööd: Tellisposti sirgeks tõmbamine, katuse sarikate tõstmine, mädanenud vahevöö palkide asendamine, savist seinosa taastamine. Tagafassaadi mõned postide vahed täidetud saviga, mis on hilisem algsest. Osad postide vahed on täidetud laudadega. Talli ukсед kõik nõukogude aegsed või hilisemad. Poolsulundlaudadest voodriga 2-poolsed ukсед on hilisemad.</p>
<p>Hoone kehand, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, katusekuju. Ilma tallita puust talupojakõrtsi hoone on säilinud muutumatu kujul, v.a. aknad ja aknaavad.</p>	<p>Aknaavad on tehtud laiemaks ning aknad on uue omaniku poolt välja vahetatud PVC akendeks. Muutuste aeg 2013-2023 aastate vahel.</p>
<p>Hoone gabariidid, müürid, kehand ja mahud, kivist krohvitud sambad, eluosa 2 algse mõõduga kitsamat aknaava.</p>	<p>Hoone oli algselt ühekordne. 1892. aastal oli kõrts ümber ehitatud poole maja ulatuses kahekordseks trahter-hotelliks "Zum Löwen". Aknad ja ukсед nõukogude aegsed. Esifassaadil talli ossa sisse raiutud suured, endise söökla aknaavad ja ukseava. Rõdu akende kohal on sakiline karniis. 2016. aastal toimus katusekattematerjali vahetus, kuna vana eterniit ja plekk olid halvas seisukorras. Korrastati korstnad, taastati ka esifassaadi katuseviilu meisterlikud puitpits detailid.</p>

<p>Säilinud hoone kehand, müürid, välisgabriidid, v.a. katusegabriidid.</p>	<p>Hoone kaotanud oma algupärase välimuse. Katusemaastik muudetud. Eeldatavalt olnud kelpkatus on ümber ehitatud viilkatuseks, mis on keskosast tehtud 2-korruseliseks, puitvoodriga, pika lintvintskapiga ärklikorruseks. Katusekatteks profiilplekk. Alumine korrus paekivist, paksu krohvikorra all. Ümberehitused on tehtud kortermaja vajadusi silmas pidades. Tallide müüridesse on sisse raiutud elukorterite aknaavad ning 2 kitsast ukseava. Laiad talliavad kinni müüritud. Hoone otsakülgedel aknad. Muudatuste aeg teadmata.</p>
<p>Kõrtsilik ilme, hoone algne kuju, kehand, gabariidid, talli müürid, ulualune, puidust eluosa, katuse kuju, tagumise fassaadi aknad ja aknaavad, vana sepishingedega laudisuks.</p>	<p>Kaupluse jaoks tehtud laiad tänapäevased aknad esifassaadi ulualuse osale 1970.-71. aastal. Algsete baasiga ümarpostide asemel on kuus peent laudadega üle löödud puidust posti ulualuse ees. Eterniitkatuse all on sindelkate.</p>
<p>Hoone kehand ja kuju, gabariidid, kõrtsilik ilme, ulualune koos sammastega, aknad, valgimikuga uks, nurka lõikav talliava.</p>	<p>Talli esisein on ümber ehitatud autogaraazide väravaiks. Uksed uuemad. Kõrtsiuks lihtsa laudisega, valgimikuga. Nurka lõikav talliuks ning hiljem ehitatud garaaziuksed on sama-aegsed, 2-poolsed, kalasabalaudisega.</p>
<p>Hoone kehand ja kuju, ulualune koos sammastega, aknad, katuse vasakpoolne osa – poolkelpkatus koos alumise laastukattega. Algsed talliavad.</p>	<p>Eluosa viilkatus hilisem parempoolse talli lammutamise tõttu. Esifassaadi eluosas 9-ruuduga aknad, mis avad on ilmselt algsest suurendatud. Eluosa aknaavasid on muudetud kogu fassaadi ulatuses. Uus ristlaudis otsaküljel.</p>

<p>Säilinud kõrtsi gabariidid, kehand ja müürid, kinni laotud kaarjad talli ukse- ja aknaavad müürides. Ümberehitused on endise kõrtsi arhitektuuri hävitanud.</p>	<p>Lauda funktsioone arvestades on müüridesse sisse raiutud vii laiemaks tehtud hulgaliselt aknaavasid, samuti ka avasid kinni laotud. S. on algsete talliuste avade kõrguseid tõstetud algseid silluseid lammutades. Muudetud on katusemaastikku. Algse kelpkatuse asemel on üles laotud otsamüürid viilkatuse jaoks. Kogu katusekonstruktsioon ja hoone siseosa on hilisemas tulekahjus hävinenud.</p>
<p>Hoone kehand ja kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, ulualune koos sammastega, akna- ja talliavad.</p>	<p>Põles pooles osas 1980-ndatel aastatel. Restaureeriti/rekonstrueeriti 20.s. 90-ndatel. Lõunaküljel paikneb hilisem juurdeehitis.</p>
<p>Hoone kehand ja kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, talliavad, eluosa avad.</p>	<p>Hoonet on elumajaks kohandades palju muudetud. Sisse raiutud üks uus aknaava talliossa. Laiendatud ühte väikest talli aknaava. Lõuna poole juurde ehitatud kaks silikaattelistest tuulekoda, põhja poole üks puidust tuulekoda. Kogu hoonel uued PVC aknad. Talli nurka on parandatud silikaattelistega. Ühte talliava on kitsamaks laotud, paigutatud sinna vana valgimiku ja sepiistrellidega 2-poolne kalasaba laudisega uks, mis pärit teisest kohast. Teisest talliukse avast on tehtud aknaava. Idapoolsele otsaviilule on segmentakna asemel rajatud hilisem, lai aken, mille sillus ei kannu ja on avariiline. Eluosas eterniit, mille all puitkatuse. Talliosal trapetsprofiilplekk-kate. Kuna pinnas on tõusnud ja tee täitmiseks ka tõstetud, on talli otsaküljel tõsised külmakergituse kahjustused - mõrad müürdes. Vajab pinnase koorimist.</p>

<p>Esimese korruse müüride kehand ja gabariidid.</p>	<p>Ümber ehitatud 1920-ndate algul, kui kõrtsitoa peale tehti kooli tarvis kambrid. Samal ajal sai ka talliosa endale viilkatuse ning kõrtsihoone koosnes kahest erineva kõrgusega hooneosast. 1937.-1938. aastal ehitati hoone taas ringi ühtse katuse alla 2-korruseliseks, kooli vajadusi silmas pidades. (Arh. Ott Puuraid).</p>
<p>Keskse põhihoone kehand, kuju, gabariidid ja müürid. Poolsambad peasissekäigust kahel pool, keskne peaukse paigutus. Esifassaadi algseid aknaavasid pole võimalik enne sekkuvaid uuringuid tuvastada. Aknaavad väga erinevad nii kaarsilluse raadiuse kui avalaiuse poolest.</p>	<p>Põhihoonesse väga palju aknaavasid sisse võetud. Lõunatiiva juurdeehitus toimus pärast aastat 1925 kuni 1930-ndate alguseni. 1944.aasta sügisel sai kõrtsihoone tugeva pommitabamuse. Kahjustused likvideeriti. Enne aastat 1964 ehitati hoonele põhjatiib koos võimlaga, katusekatteks paigaldati eterniit. Peasissepääsu ukseava müüriti kinni aknaavaks. 1990-2000-ndad: katusekatte vahetus eterniidist trapetsplekiks. Algsed 6-ruuduga aknad vahetati PVC akende vastu. NB. K.Aluve arvamus algselt U-kujulise hoone kavatisest pole tõene, allikas märkustes. Samuti on äratuntav erinevus, et lõunatiib võib olla ehitatud Eesti Vabariigi ajal ning põhjatiib nõukogude ajal.</p>

<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, kõrtsilik ilme, müürid, avad.</p>	<p>Juurde on ehitatud vintskap ja tuulekoda. Eluosa akende suurust ja paigutust on muudetud. Tagafassaadi eluosa (edelakülg) kaetud TEP-plaatidega. Viilu ja kelbaplekid on puudulikud, talli ja eluosa liitekohas juba toimunud katusekonstruktsioonide vajumine. Otsakülje talli ava on parandatud silikaattellistega. Kogu hoone pinnas on tugevalt tõusnud (eriti hoone tagaküljel), mis kahjustab müüre ja sisekonstruktsioone. Vajab pinnase koorimist.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, kaarsillusega talliukse ava ja talliväraavad, kõik aknaavad, v.a. Tartu poolsed aknaavad ning ulualuse aknaavad.</p>	<p>Tartu-poolne talliosa on kaupluseks ehitatud, ruume tõstetud räästa arvelt, sisse raiutud suured aknaavad ja kitsamad ukseavad. Otsaseina talliuks kinni laotud kaupluse vajadusi silmas pidades. Ehitatud on kaubaveo trepp ja sisse raiutud kitsam ukseava. Kauplusehoone osa on nõukogude ajal krohvitud ja värvitud. Ulualuse avakohti on veidi nihutatud, mida on näha avade kohale laotud tellistest sillustest. Muudatused tehtud nõukogude ajal. Tallinna-poolse talli eterniitkate osaliselt irdunud. Viilu ja kelbaplekid puudulikud.</p>
<p>Välisgabariidid, hoone kehand, gabariidid, keskosa müürid, põhjapoolse talli vundamendid.</p>	<p>Enne 1940-ndaid (foto Saksa valitsusajast II Maailmasõja ajal) oli hoonel uus puidust katusekate. Enne põlengut on hoone katusekallet juba muudetud madalamaks (enne 1940-ndaid). 1964.a katteks savikivi ja sindel. 1973. aastal kõrtsihoone põles, hävinesid kõik katusekonstruktsioonid ja tallid. Taastati ainult hoone keskosa. Jädivere poolsest tallist on alles paekivivundament. Manni poolne tall lammutati ning ehitati uus kõrvalhoone. Akna- ja ukseavasid on juurde tehtud. Esifassaadil tavatult palju aknaid.</p>
<p>Hoone eluosa ja vasakpoolse talliosa kehand, kuju, gabariidid, müürid, parempoolse talliosa varemestunud müürid.</p>	<p>Vasakpoolsesse talliossa on aknaid sisse raiutud ning suletud talliukse ava. Eluosa aknaavasid on suuremaks tehtud. Talliosa katuse varing toimus 2007.aastal. Varem olnud laastukate. Praegu eterniit. Esifassaadilt vasakul poolkelpkatus, paremalt poolt, tänu talliosa katuse varingule on katus ümber ehitatud viilkatuseks. Parempoolne talliosa on katuseeta.</p>

<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid. Hoone otsas kelder. Algsed avad, nii välismüüris, kui puitsillustega ukseavad sisesesintes.</p>	<p>Hoone katus varises 2001 aastal (allikas: Kultuurimälestiste riiklik register, Jaan Vali fotokogu, Rõa kõrtsihoone nime all).</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, ulualune koos sammastega, segmentkaarne aken otsaviilul. Ulualuse aknaavad.</p>	<p>1977.a. projekti alusel põhjalikud remont- ja ümberehitustööd. Algselt on krundil paiknenud mitu hoonet, mis trahteriks ümberehituse käigus ühendati. Siseõu on säilinud. Säilitati hoone konstrukttiivne lahendus - maakivist vundamendid, seinad. Tallisesintesse raiuti lisaavasid, katusekatteks S-katusekivi. Olemasolev krohv tuli maha taguda, asemele pritskrohv mis valgendati. Viimane põhjalik remont viidi läbi 2001. aastal.</p>
<p>Hoone kehand, katusekuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme.</p>	<p>Kõrtsihoone on küllaltki värskest restaureeritud. Kaetud kivimustriga profiilplekiga, peale löödud ristlaudis. Säilitatud on algne katusekuju, talli tellispostid, mille vahed on eluosale sarnaselt üle löödud uue laudisega. Hoonetele on paigaldatud uued lihtsad plastaknad. Juurdeehitisena on lisatud tuulekojad nii esi, kui tagafassaadile. Talliosa tagaküljel on veel näha nõukogudeaegseid puitosasid ja väravakohti tellispostide vahel, kus ristpalki säilinud pole.</p>
<p>Välisgabariidid, hoone kehand, gabariidid, kuju - müürid, avad.</p>	<p>1950. aastate keskel vajus lumerohkete talvedega katus sisse, katus taastati ja kaeti sindlitega. Puitosa vooderdati 1950.–1960. aastatel üle kitsaste voodrilaudadega. Ca 1970. aastate teisel poolel jäeti hoone maha ning see hakkas lagunema. Omanik Aegviidu Matsamajand plaanis 1970. aastate algul kõrtsihoone puhkebaasiks ehitada. Kui 1982. aastal saadi ettekirjutus mälestise taastamiseks, hakati hoonet hoopis lammutama, et oleks kergem ehitada sisse uus kehand. (Foto: A.Joonsaar, 1982). Tööd jäid pooleli. Uuesti hakati kõrtsihoonet üles ehitama 1980. aastate lõpus.</p>

<p>Keskse alghoone kehand, katusekuju, gabariidid, avad, sambad, krohvipiirded, isikupärane ilme. Munakivi sillutis kõrtsihoone ees.</p>	<p>Tiivad lammutati 20. sajandi esimestel kümnenditel. (1934 aasta Triefeldti foto). Parem tiib lammutati vundamendini enne 1926. aastat (end. Elva Koduloomuuseumi foto). Teise maailmasõja järel olid alles vaid vundamendi põhjad. Tiibade ehitusmaterjal kanti laiali pärast 1944 aastat.</p> <p>1988-89 lõpetati kõrtsi keskosast kahele poole ehitatavad tiivad ning hoone rekonstrueeriti kaupluseks ja sööklaks (KRPI 1974-1979, arhitekt K. Lüüs, kunstiajaloolane N. Raid).</p> <p>Tagafassaadil üks aknaava raiutud ukseks. Osad kaar-sillusega aknaavad on kandiliseks ehitatud.</p>
<p>Hoone kehand, katusekuju, gabariidid, kõrtsilik ilme.</p>	<p>Müürid ja avad tunduvalt ümber ehitatud. Tagafassaadi tallide ja eluosa müürideks on kivipostide vahele laotud ristpalgid ja silikaattellised.</p> <p>Ulualune on kinni ehitatud, sambad kadunud, tuulekoda ette ehitatud, aknad talli seinapinda ehitatud. Akna- ja ukseavasid süsteemitult ja erinevas suuruses juurde tehtud. Muutuste aeg: nõukogude aeg pärast aastat 1963. Otsaviil kaetud eterniitplaatidega. Katuse viilu- ja kelbaplekid puudulikud.</p>
<p>Palju muudetud. Säilinud kõrtsilikud gabariidid, kehand-müürid ja ilme.</p>	<p>Hoone restaureeritud pärast 2001.aastat töökojaks. Hoone talliavasid on laiendatud kuni räästani, paigaldatud uued kahepoolsed ukse otsal ja esifassaadis. Müürid kaetud pritskrohviga. Ulualuse osa on uuendatud, uued aknaavad, ukseavad. Värskest on tehtud katusekatte uuendamine eterniidist savikivikatteks.</p>

<p>Hoone gabariidid, kehand, gabariidid v.a. algne katusekuju, ulualune ja sambad. Nurga all paiknevad talliavad ning Tartupoolne otsaseina algne talliava.</p>	<p>Ulualune kaotatud 1950-1963, katus tagasiastega sisse võetud ning rajatud viilkatuse, vintskapi ja akendega ärklikorrus.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, katusekonstruktsioonid, talli ukseavad ja väravad, kõrtsilik ilme.</p>	<p>Eluosa aknaavasid on laiemaks tehtud.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, sambad, ulualune, katusekonstruktsioonid, algsed avad, aknad, kõrtsilik ilme.</p>	<p>Põhjapoolisel otsaküljel on teine tall lammutatud, hoone eluosa lõpetatud viilkatusega, otsaviilu katab laudis. Tagafassaadil palju uusi akna- ja ukseavasid sisse raiutud. Säilinud ka vanu aknaid ja aknaavasid.</p>

<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, katusekonstruktsioonid, kõrtsilik ilme.</p>	<p>Ulualuse kaotamisega on katust eluosa jagu sisse võetud ning kadunud on kõrtsilik ühtne täiskelpkatus. Raiutud sisse ning suurendatud mitmeid avasid, samuti kinni müüritud. Ulualuse külgedel asetsenud nurgaga talliavad on kinni müüritud. Värskest parandatud, uuesti kaotud on Tartu poolne kaarsillusega talliava.</p>
<p>Hoone kehand, müürid, gabariidid, avad, paarispiilastrid, kõrtsi gabariidid.</p>	<p>Ulualuse kaotamisega on katust eluosa jagu sisse võetud ning kadunud on kõrtsilik ühtne poolkelpkatus, mis töö on tehtud ilmselt juba Eesti Vabariigi ajal, kuna laastukatus on avariiline juba 1963-ndal aastal ning lõuna-poolsel tallil katus puudub. Ca 1970-ndatel aastatel kaeti hoone keskosa eterniidiga ning veel hiljem taastati lõuna-poolse talli katus madalamana, peal eterniitkate. Talli otsasein on suures osas laotud silikaattelistest. Põhjapoolne tall on katuse kaotanud pärast 1964-ndat aastat ning seda pole taastatud.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, eluosa aknaavad, aknad ja luugid, nurgaga tallivärava ava, kõrtsilik ilme.</p>	<p>Ulualuse kaotamisega on katust eluosa jagu sisse võetud ning kadunud on kõrtsilik ühtne täiskelpkatus. Eluosa on säilinud ehedalt. Talliosa esigassaadil on kõvasti kannatada saanud. Endine talliava ja suur hulk müüri on kinni laotud silikaattelistega.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, müürid, katusekonstruktsioonid, avad, kõrtsilik ilme.</p>	<p>Puitkatuse peale on paigaldatud eterniitkate. Kogu tagaseina katab puidust kuur. Hoone vundament on sügavalt pinnasesse mattunud, mistõttu on müüridel palju külmakergitusest tingitud diagonaalmõrasid. Ülaakna kohalt on karniis ohtlikult koos müüriga põhimüürist irdunud. <i>Vajab pinnase koorimist</i></p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, katusekonstruktsioonid, avad, kõrtsilik ilme.</p>	<p>Katusekuju on ilmselt muudetud enne 1960-ndaid aastaid. Talli poolsele osale viilkatus. Talliava on kivist kaldnurgaks laotud ilmselt viimase suurema remondi ajal. Kõik uued avatäited. Suhteliselt uuel laastukatusel on katuseaknad.</p>

<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid.</p>	<p>Ilmselt on hoone katus kelpkatusest viilkatuseks ehitatud. Eterniitkatus. Talliossa on juurde raiutud uusi avasid, müür on parandatud suures mahus silikaattellistega. Uued avatäited.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, katusekonstruktsioonid, kõrtsilik ilme, müürid, ulualune koos sammastega, segmentkaarsed aknad otsaviilul, profiilne räästakarniis, ulualuse aknaavad koos krohvipiiretega, Tallivärvavad koos kaarsillustega. Hoone on säilinud suures osas autentsena, sh avatäited ja detailid</p>	<p>O-küljele on 19. saj II poolel lisatud pultkatusega juurdeehitus. 20. saj II poolel ehitati kõrtsitoad ümber kaupluseruumideks.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, avad.</p>	<p>Eluosa katus on pärast talli katuste lagunemist ümber ehitatud murdkatuseks, juba enne 1962. aastat. Kaotatud on ulualune, muudetud on aknaavasid. Peale ehitatud ärklikorruse ruumid koos keskse suure vintskapi ja kahe väikese vintskapiga. Katusekatteks eterniit. Talli müürid pealt kaetud. Nähtav nurgaga talliava ulualusest vasakul küljel. Parem küljel müür 10 aastaga lagunenu ning selle ümber ehitatud kuur.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, katusekonstruktsioonid, avad.</p>	<p>Otsakamber on kaetud uue ristlaudisega, kuhu on ka uued aknad paigaldatud. Eluosa kõik aknad uued, samuti uks. Eterniit sammaldunud.</p>

<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, katusekonstruktsioonid, algsed avad.</p>	<p>Kõrts on tunduvalt ümber ehitatud seoses eri aegade jooksul tekkinud ärielistest vajadustest. 1920 aastateks oli kõrtsihoone jagatud mitmete kaupluste vahel, mis tingis tallide kasutuselevõtu ja avade juurde tegemise. 1930 aastatel said hoone kolm fassaadi krohvikatte. Kõrtsihoone fassaade restaureeriti 1990. aastate lõpus, kus emaldati krohvikate. Katuse eterniitkate asendati katusekividega, säilinud on ehitusaegne katusekonstruktsioon. Vahetati uute vastu välja ka avatäited.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, katusekonstruktsioonid, kõrtsilik ilme, müürid, ulualune koos sammastega, segmentkaarsed aknad, profiilne räästakarniis, aknaavad, tallivärvad koos kaarsillustega. Hoone on säilinud suures osas autentsena ning muutused tehtud tagasipööratuse põhimõttel.</p>	<p>Hoonele oli nõukogude ajal ehitatud viilkatus. Hoone seisis pärast kaupluse sulgemist pikalt tühjana, katusekate polnud kõikjalt sadevetekindel. Seinte viimistlus ja karniisid said tugevalt kahjustatud. Vahelae konstruktsioonid olid läbijooksudest kahjustunud. Üldlahendust rikkus kõrtsi eluosa otsa 1930-ndatel ehitatud juurdeehitis, mis lammutati viimase restaureerimise käigus 2008-2009. Hoone taastatud algse eeskujul. Varasemad aknaavade suuremaks lõhkumised laoti algsesse mõõtu tagasi. Kõik aknad uued, algsetes ja ajastukohastes mõõtudes ja vormis. Ehitati uus krohvitud tellismüür, markeerimaks kahe-talliga kõrtsimahtu. Hoone tagaküljes katuseaknad.</p>
<p>Hoone kehand, gabariidid, kuju, müürid, katusekonstruktsioonid, algsed avad.</p>	<p>Oluliselt ümber ehitatud - kelpkatus viilkatuseks, ulualuse osas katus sisse võetud, sammastik likvideeritud. Eluosa aknaavasid on laiemaks muudetud. Väiksed Tallinna poolsed talliaknaavad on algsetes mõõtmetes. Tagafassaadil nõukogudeaegsed silikaattelistest kontraforsid ning keskosas lai tuulekoda. Tartu poolne talliosa osaliselt hävinenud, osaliselt uuesti üles laotud paekivist algsest väiksemas mahtus. Vana talli vundament on murukattes loetav. Viiluosa puidust laudisega.</p>

<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, katusekonstruktsioonid, algsed avad.</p>	<p>Elamuks ümberehitamisel on akna- ja ukseavasid juurde ja laiemaks tehtud, kõigil avadel puitsillus. Aknaavade ümbrise tegemisel on kasutatud telliseid. Vundament pinnasesse mattunud. Vajab pinnase koorimist.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, katusekonstruktsioonid, algsed avad, sambad ja ulualune.</p>	<p>Parem pool põles 1971-nda paiku (Allikas: kohalik elanik), misjärel ehitati üles viilkatusega. Eterniitkate. Katusekonstruktsioonid vajunud vasakul poolel talli ja eluosa liitekohal. Kuna hoone on mitme pere käsutuses, siis on ulualusele ehitatud eraldavaid vahemüüre.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, katusekonstruktsioonid, algsed avad.</p>	<p>Talliosa on olnud pikem. Talli lõpetus on vormistatud viilkatusena. Talliossa uusi aknaavasid on hiljem sisse raiutud.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, katusekonstruktsioonid, algsed avad, sambad, ulualune.</p>	<p>1980-ndate teisel poolel oli laastukatus väga avariilises seisus. Remonditi aastal 1991, kuid kehvasti. Restaureerimisel aastast 2000. Põhjalikum restaureerimine 2010-2011, tööd lõpetatud 2012 aasta alguseks.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, katusekonstruktsioonid, talliukse avad.</p>	<p>Muudetud on kõige rohkem müüre, raiutud sisse hulga akna- ja ukseavasid, eriti palju tagaküljel. Kadunud on vasakpoolse talliava krohvipiirded esifassaadil, mille järgi on sisse raiutud ka parempoolse talli kaarjas suur aknaava esifassaadil. 1960-ndatel paigaldati laastukatusesele eterniit. 2019.aastal sai hoone klassik plekkkattega katuse.</p>

<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, kõrtsilik ilme, eluosa katusekonstruktsioonid, algsed avad, sambad, ulualune.</p>	<p>Talliosa katus on sisse langenud, mis on ka puitmüüre ja kiviposte väljapoole lükanud. Eluosa vintskapi neelukoha läbijooksud on põhjustanud katuse varisemisohu, mis on praeguseks fikseeritud, vintskap eemaldatud ning katus kaetud ajutise kattematerjaliga. Ehitusmuudatusi pole olnud. Hoone vundament on pinnasesse mattunud ning vajab pinnase koorimist.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, katusekonstruktsioonid.</p>	<p>Talliosa tellistest ja maakivist postide vahele paigaldatud ristpalkide asemele on paigaldatud püstlaudsein. Palju avasid on kivimüüridesse sisse raiutud. Avade laiendamisel on müüre parandatud silikaattellistega. Algsete avade täpsustamine eeldab lisauuringuid. Kadunud on avade eenduvad krohvipiirded. Nõukogude ajal, 1970-ndatel paigaldatud katuse laastukattele eterniitkate. Talli katus langes sisse pärast 2013. aastat. Tee tasapinda on tõstetud, hoone vundament on pinnasesse mattunud ning vajab pinnase koorimist-planeerimist.</p>
<p>Hoone kehand, gabariidid, kuju, kõrtsilik ilme, müürid, katusekonstruktsioonid, avad, otsakülje tallivärvad, tallipoolne segmentkaarne aknaava ja aken. Algse ilmega säilinud kõrtsihoone.</p>	<p>Avade krohvipiirdeid on uuendatud, ilmselt tsementmördiga. Esifassaadil on üks, tallivärvast paremal pool paiknenud madal talli aknaava ümber ehitatud suuremaks eluosa akende järgi. Eluosa otsaviilu segmentkaarne aknaava on tehtud kõrgemaks ning alumise korruse aknaavad on tehtud laiemaks, 6-ruuduse jaotuse asemel 9-ruudujaotusega akendeks. Alumise korruse aknad uued.</p>

<p>Hoone kehand, gabariidid, kuju, kõrtsilik ilme, müürid, katusekonstruktsioonid, avad, avatäited, sambad, ulualune, nurgaga talliavad ja avatäited. Algse kõrtsihoone ilmekas koopia.</p>	<p>1989. aastal põlenud hoone taastati peaaegu täies mahus koopiana aastaks 1993.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, katusekonstruktsioonid, ulualune, puitpostid, algsed avad.</p>	<p>Talliossa on aknaavasid juurde või suuremaks ehitatud. Ulualuse küljel paiknenud nurgaga talliava on kinni müüritud ning sinna paigutatud aken. Tagaküljel risti paiknev juurdeehitis.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, katusekonstruktsioonid, avad.</p>	<p>Ülakorrus välja ehitatud nõukogude ajal, akendega vintskapid, katusekatteks eterniit.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid, katusekonstruktsioonid, ulualune, puitpostid, algsed avad.</p>	<p>Idapoolne tall pikem, mis tallimüürid on suures osas varisenud. Säilinud vaid lääne-poolsed saksetalli müürid ning hoone eluosa, mille katusele paigaldatud laastukate on viimase kümne aastaga amortiseerunud ning poolele osale on paigaldatud eterniit.</p>
<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid.</p>	<p>Hoone katus on juba varastel Eesti Vabariigi aastatel ringi ehitatud, ulualune kaotatud ning katus sisse võetud. Talliosade katuse kõrgus jäi endiseks, eluosa ehitati madalam. Hoone avariilises seisus, tallidest järel vaid varemets müürid.</p>

<p>Hoone kehand, kuju, gabariidid, müürid.</p>	<p>Kõrtsihoone põhiosa on ehitatud 19. sajandi esimesel poolel. Sajandi lõpus on sellele lisatud teine tall. Tagakülje keskosas risti asetsev juurdeehitis. Otsaseinu on parandatud silikaattellistega. Endine parempoolne talupoegadetalli osa ja kolhoosi ajal väetisekuuri katus vajus raske lume all sisse 2010. 2015.a. ehitati tallile Muinsuskaitseameti toetusega uus katus.</p>
<p>Hoone kehand, katusekuju ja -konstruktsioonid, gabariidid, müürid.</p>	<p>Esifassaadil maapinna tõusu tõttu vundament pinnasesse mattunud. Vajab pinnase koorimist. Tagafassaadi kallaku tõttu vundament kõrgem. Eterniitkatus amortiseerunud ja sammaldunud.</p>
<p>Paekivist müürid, kõrtsi gabariidid, poolsambad.</p>	<p>Põles 1896.a. Ehitati üles. Kirdetallil puudus katus juba aastal 1986.</p>
<p>Hoone kehand, gabariidid, müürid, katusekuju, katusekonstruktsioonid, avad, avatäited.</p>	<p>Esifassaadil avad laiendatud, tagafassaadil algsete mõõtudega. Esifassaadile on kaupluse tarvis ehitatud estakaad. Tagafassaadil risti paiknev puidust kuur. Uue savikivikatuse sai 2000-ndate esimesel kümnendil.</p>

Hoone lammutatud	Nõukogude ajal ehitati tugevalt ringi nii hoone katus, kui müürid. Hoonele tehti esifassaadile laiad ja kõrged garaazhivärvad hoone parempoolse talli osas (1963. K.Aluve fotol). Endist kõrtsihoonet jäid meenutama hoone 3-osaline jaotus ning pilastrid garaazhiavade kõrval.
------------------	--

Hoone eelnev ja praegune funktsioon	Paiknemine maastikul aastatel 2011-2013	Paiknemine maastikul aastatel 2023-2024
Nõukogude aja lõpuni kauplus. Eluhoone	Põhimaanteeel	Kõrvalteel
1958. aastal osteti Eeru kõrts Mahtra muuseumile.	Asulas sees	Asulas sees
2006 aastal paiknes hoones Transpordiameti kontor. Täna ettevõtte.	Põhimaantee lähedal vanal postiteel	Põhimaantee lähedal vanal postiteel

<p>Kõrts likvideeriti 1900; töötas edasi viina monopolikauplusena kuni 1914, seejärel kasutati elamuna. Kohandati taas kõrtsiks 1977 (VRV, arh. K. Aluve, sisekujund. A. Maasik). Kuni 2000-ndate aastate esimese kümnendini söögikoht/trahter, viimasel kümnendil tellimisega peokoht. Olnud ca 20 aastat müügis. Hetkel kasutuseta.</p>	<p>Põhimaantee lähedal vanal postiteel</p>	<p>Põhimaantee lähedal vanal postiteel</p>
<p>Elamu</p>	<p>Asulas sees</p>	<p>Asulas sees</p>
<p>Ca 2013 oli katusega osa kasutuses elamuna. Hetkel varemestunud, kasutuseta.</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>
<p>Varem elamu, hetkel kasutuses abihoonena, väheses kasutuses</p>	<p>Põhimaantee</p>	<p>Põhimaantee</p>

<p>Kauplus, rahvamaja, elukorterid.</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>
<p>Kool töötas kuni aastani 1964. Pärast seda kasutuses olnud internaadina, laoruumidena, ühiselamuna, õpetajate korteritena. Olnud kasutuses elamuna aastast 1966. Aastast 2003 osaliselt Häädemeeste muuseum.</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>
<p>Nõukogude ajal on töötanud kauplusena. Praegu ettevõtte ja söögikoht, osalise ajaga kasutuses kevadest sügiseni.</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>

Abihoone, aktiivse kasutuseta	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Kasutuseta vare	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Elamu. Pärast tulekahjut kasutuseta, vare	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel

On olnud kauplus. Elukorterid kahel korrusel. Hetkel kasutuseta, müügis.	Põhimaanteel	Põhimaanteel
Varem elamu, pikalt olnud kasutuseta erastamata riigimaal.	Põhimaanteel	Põhimaanteel
Laohoone. Praegu kasutuseta, vare	Põhimaanteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel

<p>EW ajal asus hoones Vesneri vallamaja. Nõukogude perioodil olid hoones sidejaoskonna, kolhoosi ruumid ja korterid. Eluhoone, osalise ajaga kasutuses</p>	<p>Põhimaantee lähedal</p>	<p>Põhimaantee lähedal</p>
<p>1960-1965 kohaldati sööklaks. Praeguseks osaliselt ümber ehitatud ja kasutusel kauplusena.</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel, teede ristumiskohas</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel, teede ristumiskohas</p>

Elamu	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal
Kasutuseta	Põhimaanteeel	Põhimaanteeel

Kasutuseta, vare	Põhimaantee, teede ristumiskohas	Põhimaantee, teede ristumiskohas
Varem elamu, hetkel kasutuseta	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal
Elamu	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
1892. aastast trahter-hotell. 1919. aastast Lihula Kaubatarvitajate Ühisuse majapidamistarvete kauplus. Nõukogude ajal söökla. Praegu elamu.	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel, asulas sees	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel, asulas sees

Elamu.	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel, asulas sees	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel, asulas sees
Elanikud hoones alates 1912 aastast. Nõukogude ajal olnud Vigala tsehhi Manni piimavastuvõtu punkt ja hiljem kauplus. Elamu, osalise ajaga kasutuses.	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Olnud kauplus. Elamu, osalise ajaga kasutuses.	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Elamu, osalise ajaga kasutuses (suvemaja)	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel

Laut. Kasutuseta, vare	Põhimaanteel	Põhimaanteel
Söögikoht/trahter	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Eluhoone	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal

<p>Kooli valduses alates 1920-ndatest aastatest. Algkool alates aastast 1938. Edaspidi kuni keskkooli astmeni. 1995-2018 lasteaed. Hoone müüdi vallavalitsuse poolt, hetkel seisab kasutuseta.</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel (vanim Tallinn- Tartu tee läbi Piibe)</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>
<p>Kool 1921- 2014. Hetkel elamu</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>

Elamu	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal
Varem kauplus ja elamu, hetkel elamu ainult kaupluse ja eluosa ruumides	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal
Elamu	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Parempoolses talliosas oli nõukogude ajal väetiseladu. Ülejäänud hoones elamu, hetkel pikalt kasutuseta.	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal

Kasutuseta	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal
Ühiskondlikus kasutuses. Kõrts-söögikoht. 1978. aastast asub hoones trahter Postipoiss.	Põhimaantee	Põhimaantee
Elamu	Põhimaantee	Põhimaantee
1930. aastatest anti kõrtsihoone metsavahikohaks. Nõukogude ajal Aegviidu Metsamajandi omanduses. 1970-ndate teisest poolest kuni 1980-ndate lõpuni kasutuseta. Elamuks restaureeriti/rekonstrueeriti 1990-ndatel. Siiani kasutuses elamuna.	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal

<p>Eesti Vabariigi ajal oli vallavalitsuse omandis, II Maailmasõja ajal asus kõrtsis veski, Nõukogude ajal Elva Mehhaniseeritud Ehituskoloni Rõngu osakonna kasutuses. Kõrtsihoone vasakus tiivas on alates nõukogude ajast kuni ca 2013-2015 olnud Rõngu kauplus. Tänapäeval väheses kasutuses, pillimuuseum jm.</p>	<p>Põhimaantee, asulas sees</p>	<p>Põhimaantee, asulas sees</p>
<p>Olnud nõukogudeajal laohoone ja elamu. Tänapäeval elamu.</p>	<p>Põhimaantee lähedal</p>	<p>Põhimaantee lähedal</p>
<p>Ettevõte</p>	<p>Põhimaantee lähedal</p>	<p>Põhimaantee lähedal</p>

Elamu	Põhimaanteeel	Põhimaanteeel
Elamu	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal
Varem elamu, hetkel kasutuseta	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel

Varem elamu, olnud pikalt kasutuseta, hetkel ettevõtte abihoone	Põhimaanteeel	Põhimaanteeel
Kasutuseta	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Eluhoone	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Varem elamu, hetkel osalise või hooajalise kasutusega	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Turismitalu	Põhimaanteeel	Põhimaanteeel

Kauplus, kohvik	Põhimaanteel	Põhimaanteel
Varem kauplus, eluhoone, väheses kasutuses	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Elamu, osalises kasutuses	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Elamu	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel

Ühiskondlikus kasutuses	Põhimaantee	Põhimaantee
Elamu ja ühiskondlikus kasutuses (avatud ateljee)	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal
Elamu	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal müüri taga

Elamu	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal
Elamu	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Kasutuseta või osalise kasutusega	Põlva ja Võru teed ühendaval postiteel, teede ristumiskohas	Põlva ja Võru teed ühendaval postiteel, teede ristumiskohas
Ühiskondlikus kasutuses, muuseum, söögikoht	Põhimaantee	Põhimaantee
Nõukogude ajal olnud kauplus, söögikoht ja baar. Söögikoht, väheses kasutuses	Teetrassi lähedal	Teetrassi lähedal

Kasutuseta	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Kasutuseta	Põhimaanteeel, teede ristumiskohas	Põhimaanteeel, teede ristumiskohas
Eluhoone	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel

Söögikoht	Põhimaanteeel	Põhimaanteelt eemal
Eesti Vabariigi ajal ümber ehitatud meierei vajadusi silmas pidades. Hetkel elamu.	Põhimaantee lähedal	Põhimaantee lähedal
Elamu, vahepeal seisnud tühjana	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel	Põhimaanteelt eemal vanal postiteel
Kasutuseta	Põhimaanteeel	Põhimaanteeel
Kasutuseta	Põhimaanteeel	Põhimaanteeel

<p>1922. aastal loodi Luuri kõrtsihoonesse postijaam, kus oli seinapeal suur kast väikeste kambritega ja kogu piirkonna post pandi sinna. Hoone on seisnud aastakümneid kasutuseta.</p>	<p>Põhimaanteel</p>	<p>Põhimaanteel</p>
<p>Varem olnud elamu, hetkel kasutuseta</p>	<p>Põhimaanteel</p>	<p>Põhimaanteel</p>
<p>Eesti Vabariigi ajal asus seal võõrastemaja. Nõukogude ajal elukorterid, kontor ja laudad. Kasutuseta vare</p>	<p>Põhimaanteel</p>	<p>Põhimaanteel</p>
<p>Enne Teist maailmasõda töötasid hoones kauplus ja sidekontor. Teisel korrusel ehitati välja sideülema tuba. Nõukogude perioodil olid hoones kauplus ja korterid. Kauplus suleti 1990. aastatel. Hetkel vähese kasutusega (näituseruum).</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>	<p>Põhimaanteelt eemal vanal postiteel</p>

Nõukogude ajal autobaaas. Puidutööstuse kasutuses kuni aastani 2021, kui hoone lammutati.	Põhimaantee lähedal	Lammutatud aastal 2021
---	---------------------	---------------------------

Seisukord aastatel 1960-1965. Hinnang: A – hea; B – rahuldav; C – halb, D – avariiline, E- varemetes, F- lammutatud, G- teadmata.	Seisukord aastatel 2011-2013	Seisukord aastatel 2023-2024
B	B	B
A	A	A
G	G	A

B	B	B
B	B	B
B	D	E
G	D	D

B	B	B
G	B	B
G	B	A

B	C	A
B	E	E
B	E	E

B	B	B
G	D	E
C	E	E

B

B

B

A

A

A

A

A

A

C

C

C

B	E	E
B	B	B
G	B	B
B	B	A

G	B	B
A	A	A
B	B	B
G	A	A

B	E	E
B	B	B
G	B	B

B

B

B

A

A

A

G	C	C
G	C	C
B	B	B
B	D	D

B	E	E
A	A	A
G	G	A
B	A	A

B	A	A
B	B	B
G	A	A

B	B	B
B	B	B
C	C	B

B	C	C
D	D	D
B	B	B
C	C	C
B	G	A

G	B	B
A	A	A
D	D	D
B	B	B

G	A	A
B	A	A
B	B	B

G	A	A
B	B	B
G	B	B
D	A	A
B	B	A

B	D	D
D	D	D
A	A	A

A	A	A
G	B	B
B	B	B
B	D	D
B	D	D

B	D	B
B	C	C
B	E	E
B	B	B

B	B	F
---	---	---

Katusemaastik. Hinnang: A- säilinud autentselt, B-väheste muudatustega, C-ülakorruse väljaehitise, D-kaotatud ulualusega, E- algne katusekuju muudetud või osa katusest hävinenud, F- katus hävinenud, G- täielikult taastatud katus	Müürid. Hinnang: A- müürid ja fassaadid säilinud autentselt, B-väheste muutustega, C- täielikult taastatud müürid, D- täielikult muudetud müüridega või osa hävinenud, E- müürid varemeis või lammutatud, F- juurde- või korruse pealeehitise
E	D
A	A
A	B

A

A

C

B

F

E

E

B

A

B

E

B

E

B

G

A

F

E

F

E

C

B

F

E

F

D

A

B

G

B

A

A

A

B

F

E

A

A

A

B

C

F

E

D

A

B

A

B

E

D

F

E

G

B

A

B

E

F

E

F

A

B

A

B

E

D

E

D

F

E

E

B

A

B

G

B

A

B

A

D

A

D

D

D

A

B

E

D

D	D
E	D
D	B
A	A
B	B

E	B
A	A
E	E
A	A

A

D

A

A

E

D

A	B
B	B
A	B
A	A
A	B

E

A

E

B

A

B

G	C
A	B
A	B
E	B
E	E

G	B
A	A
F	E
A	B

F

E

Muinsuskaiteline väärtus	Ehitusmaterjalid	Kalvi Aluve inventeerimine või objekti kirjeldamine uurimistöös
Muinsuskaitseliselt vähe väärtuslik hoone.	paekivi, puit, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Puit, paekivi, lubimört, pilliroog	Jah. Raamatus
Muinsuskaitseliselt väärtuslik hoone.	Paekivi, tellis, lubimört, puit	Ei

Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseliselt väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Algse ilme ja muinsuskaitselise väärtuse kaotanud.	Paekivi, lubimört, puit	Ei
Algse ilme ja muinsuskaitselise väärtuse kaotanud.	Paekivi, lubimört, puit	Ei

Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseliselt vähe väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseliselt vähe väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Ei

Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. Raamatus
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Jah. Raamatus
Algse ilme ja muinsuskaitseise väärtuse kaotanud.	Paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855

Muinsuskaitseleliselt väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. Raamatus
Algse ilme ja muinsuskaitselelise väärtuse kaotanud.	Maakivi, paekivi, lubimört, puit	Ei
Algse ilme ja muinsuskaitselelise väärtuse kaotanud.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855

Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.632

Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseiselt väärtuslik hoone.	Paekivi, maakivi, lubimört, puit	Ei

Algse ilme ja muinsuskaitselise väärtuse kaotanud.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Puit, tellis, maakivi, lubimört	Jah. Raamatus
Muinsuskaitseliselt väärtuslik hoone.	Puit, maakivi	Ei
Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Ei

Muinsuskaitiselt väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Ei
Muinsuskaitiselt väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitiselt väga väärtuslik hoone.	Telliskivi, maakivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitiselt väga väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.632

Algse ilme ja muinsuskaitselise väärtuse kaotanud.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Talliosa krohvitud paekivist, eluosa tahumata ristpalkidest	Jah. Raamatus
Muinsuskaitseliselt väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.632

Algse ilme ja muinsuskaitselise väärtuse kaotanud.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Ei
Algse ilme ja muinsuskaitselise väärtuse kaotanud.	Tellis, maakivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.632

Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Ei
Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Tellis, lubimört, maakivi vundament, puit	Ei
Muinsuskaitseliselt vähe väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseliselt väärtuslik hoone.	Tellis, maakivi, lubimört, puit	Ei

Algse ilme ja muinsuskaitselise väärtuse kaotanud.	Paekivi, lubimört, puit	Ei
Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit, savikivikate	Jah. ERA.T-76.1.632
Muinsuskaitseliselt väärtuslik hoone.	Puit, tellis, maakivi	Ei
Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.520

Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.1467
Muinsuskaitseiselt väärtuslik hoone.	Maakivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, puit.	Ei

Muinsuskaitseiselt väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, puit, tellis, lubimört	Ei
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855

Muinsuskaitiselt väärtuslik hoone.	Tellis, maakivi, lubimört, puit	Jah. Raamatus
Algse ilme ja muinsuskaitse väärtuse kaotanud.	Tellis, maakivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitiselt väärtuslik hoone.	Puit, paekivi, lubimört	Ei
Muinsuskaitiselt väga väärtuslik hoone.	Tellis, maakivi, lubimört, puit	Ei
Muinsuskaitiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, puit, lubimört	Jah. Raamatus

Muinsuskaitseiselt vähe väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. Raamatus
Algse ilme ja muinsuskaitseise väärtuse kaotanud.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Ei
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Puit, maakivi, tellis, lubimört	Jah. ERA.T-76.1.855

Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Ei
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Tellis, maakivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseiselt väärtuslik hoone.	Maakivi, paekivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855

Muinsuskaitseiselt väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, tellis, puit	Ei
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, tellis, puit	Jah. Raamatus
Muinsuskaitseiselt väärtuslik hoone.	Tellis, lubimört, maakivi vundament, puit	Ei
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Muinsuskaitseiselt väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855

Muinsuskaitseliselt väärtuslik hoone.	Puit, paekivi, lubimört	Ei
Muinsuskaitseliselt vähe väärtuslik hoone.	Tellis, puit, lubimört, maakivi	Jah. ERA.T-76.1.632
Muinsuskaitseliselt väga väärtuslik hoone.	Paekivi, lubimört, tellis, puit	Jah. ERA.T-76.1.855

Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Puit, paekivi, lubimört	Jah. Raamatus
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Puit, maakivi, tellis, lubimört, puit	Ei
Muinsuskaitseiselt väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Ei
Muinsuskaitseiselt väärtuslik hoone.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
Algse ilme ja muinsuskaitselise väärtuse kaotanud.	Maakivi, tellis, lubimört, puit	Ei

Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Maakivi, paekivi, lubimört, puit	Ei
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Tellis, maakivi, lubimört, puit	Ei
Algse ilme kaotanud. (väärtuslik varemena)	Paekivi, lubimört, puit	Jah. Raamatus
Muinsuskaitseiselt väga väärtuslik hoone.	Tellis, maakivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855

Algse ilme ja muinsuskaitselise väärtuse kaotanud.	Tellis, maakivi, lubimört, puit	Jah. ERA.T-76.1.855
--	---------------------------------	---------------------

Fotod 1906-1997. Pildistamise aeg, fotode autorid	Fotod 2007-2014. Töö autori fotode pildistamise aeg, teiste autorite nimistu ning pildistamise aeg	Fotod 2023-2024. Töö autori fotode pildistamise aeg
1962. K.Laane	11.09.2013	21.01.2024
Ca 1960. Etnograafiamuuseumi kogudest.	24.05.2013	11.03.2024
		10.10.2023

1971. K.Aluve	11.07.2013	10.10.2023
1963. K.Aluve	11.07.2013	10.10.2023
1922. ERM Fk 741215.	2013. Mapio.net	12.08.2023
	01.05.2012	11.03.2024

1963. K.Aluve	29.10.2012	07.09.2023
	09.06.2013	27.08.2023. T.A.Raidvere
	23.11.2012	14.09.2023

1971. K.Aluve	2009. V.Lõhmus	14.09.2023
1964. K.Aluve	2013. K.Pets	29.02.2024, T.A.Raidvere
1963. K.Aluve	07.05.2014	12.08.2023

1971. K.Aluve	11.07.2013	10.10.2023
	11.09.2013	14.11.2021
1964. K.Aluve	07.05.2014	21.02.2024

1963. K.Aluve	10.08.2013	27.08.2023
1959. K.Aluve 1960. K.Aluve 1963. K.Aluve	11.09.2013	12.08.2023

1963. K.Aluve	23.10.2013	10.08.2023
1960-ndad. ERM Fk 2909.281	11.09.2013	11.03.2024

1963. K.Aluve	31.10.2013	27.08.2023
1971. K.Aluve	2013. S.Kink	04.03.2024
	23.11.2012	04.03.2024
1906. 2. roodu 14. ekipaaž ehk leitnant Dobroljubovi karistussalk Lihulas Jaani kõrtsi ees. EAA.2113.1.936.31 1973. V.Ranniku	2013. T.Kööba	10.10.2023

1996. J.Vali	08.08.2012	10.10.2023
1963. K.Aluve	01.05.2012	28.08.2023, T.A.Raidvere
1963. K.Aluve.	23.11.2012	14.09.2023
	11.09.2013	21.02.2024

1963. K.Aluve	15.06.2012	04.03.2024
1971. K.Aluve	15.05.2014	11.03.2023
	05.08.2013	27.08.2023

<p>Eesti Rahva Muuseum ERM Fk 1874:284 Ca 1936. (pildiallkiri: autor teadmata. Palamuse kunagine kõrts "trahter", mis oli kuni 1910. aastani Palamuse kultuurimajaks).</p>	2013	03.03.2013
1964. K.Aluve	08.11.2013	07.09.2023

	28.05.2010	27.08.2023
	23.11.2009	01.04.2024
Foto KuMa fotokogust (Facebook) II Maailmasõja saksa valitsusajast	01.05.2012	28.08.2023, T.A.Raidvere
1969. V.Ranniku	15.05.2012	07.09.2023

Aeg ja autor teadmata (http://roakyla.ee/sisu/vana-d-fotod-roa-kulast/Purila-Korts-10)	01.05.2012	11.03.2024
1964. R.Valdre	09.06.2013	19.04.2024, L.Hansen
		04.03.2024
1964. V.Ranniku; 1982. A.Joonsaar	2008. L.Renter	12.08.2023

Foto: J.Triefeldt, 1934, Elva koduloo muuseumi kogust. U.Hermanni kogu. 1966. EAA.5238.1.632.41. U.Hermanni kogu.	24.11.2009	07.09.2023
1963. K.Aluve	22.04.2014	10.10.2023
	01.05.2012	11.03.2024

1950-1962, U.Hermanni kogust. EAA.5238.1.573.26 1963. V.Ranniku	07.09.2010	27.08.2023
Eesti Vabariigi aeg. Foto V.Prausti kogust. 1972. V.Ranniku	2010. T.Taavet	14.09.2023
1963. K.Aluve	24.11.2009	27.08.2023

1964. V.Ranniku	29.07.2013	27.08.2023
1963. K.Aluve	22.04.2014	10.10.2023
1974. U.Hermann. EAA.5238.1.624.15	16.02.2017	28.08.2023, T.A.Raidvere
1967. V.Ranniku		07.09.2023
Aeg teadmata. V. Fuchs (Ajapaik. Eesti Vabaõhumuuseum EVM N 120:19)		21.10.2023

	22.04.2014	04.03.2024
1937. Kunstimuseumi fotokogu	14.04.2011. N.Rent	10.10.2023
1962. V.Ranniku	25.07.2013	06.03.2024
1963. K.Aluve	09.06.2013	27.08.2023, T.A.Raidvere

	08.11.2013	31.08.2023
1963. K.Aluve	08.11.2013	01.04.2024
1963. K.Aluve	11.09.2013	11.03.2024

	09.07.2013	29.02.2024, T.A.Raidvere
1965. V.Ranniku	07.05.2014	12.08.2023
1968. V.Ranniku	2010. V.Lõhmus	14.09.2023
1963. K.Aluve	2014. V.Praust	07.09.2023
1963. K.Aluve	10.08.2013	27.08.2023

1966. K.Laane fotokogu. EFA.683.0.199640	09.07.2013	24.07.2023
1973, V.Ranniku	16.08.2013	31.08.2023
1963, K.Aluve	07.05.2014	11.03.2024

1963, K.Aluve	26.03.2014. A.Kaldam	10.08.2023
Eesti Vabariigi ajal. Foto: T.Õunapuu fotokogust	2007. J.Vali	06.03.2024
1997. J.Vali	17.11.2013	27.08.2023
1963. K.Aluve	22.04.2014	31.08.2023
1920-ndad. Arhiivifoto	2015. Internet	10.10.2023

1970-ndad. Foto: osta.ee	2014. Kultuurimälestiste riiklik register	28.04.2024, T.A.Raidvere
1960-ndad, Ajapaik, Võrumaa Muuseum, VK F 42318 Fn	2010. T.Taavet	14.09.2023
1971. V.Ranniku	07.05.2014	11.03.2024
A. Tuuga albumist. Autor teadmata. Dateerimata. Allikas: Osta.ee	22.04.2014	31.08.2023

1960-ndad. Uudo Rips. ERM Fk 1184.53. 1963. K.Aluve	31.10.2013	Lammutatud aastal 2021.
---	------------	-------------------------

Kasutus 2011-2013	Kasutus 2023-2024
Elamu	Eluhoone
Ühiskondlikus kasutuses (muuseum)	Ühiskondlikus kasutuses (muuseum)
	Ühiskondlikus kasutuses (ettevõtte)

Ühiskondlikus kasutuses (peokoht)	Kasutuseta
Elamu	Elamu
Elamu	Vare, kasutuseta
Elamu	Kasutuseta

Eluhoone, kauplus, rahvamaja	Eluhoone, kauplus, rahvamaja
Elamu, muuseum	Elamu, muuseum
Ühiskondlikus kasutuses	Ühiskondlikus kasutuses (suvi söögikoht)

Vähese hooldusega, kasutuseta	Kasutuses
Kasutuseta, vare	Kasutuseta, vare
Kasutuseta	Vare

Eluhoone (osaliselt)	Kasutuseta (müügis)
Kasutuseta, vare ühe talli ulatuses	Kasutuseta, vare
Kasutuseta, vare	Kasutuseta, vare

Eluhoone	Eluhoone
Ühiskondlikus kasutuses (kauplus)	Ühiskondlikus kasutuses (kauplus)

Elamu

Elamu

Kasutuseta

Kasutuseta

Kasutuseta, vare	Kasutuseta, vare
Elamu	Kasutuseta
Elamu	Elamu
Elamu	Elamu

Elamu	Elamu
Elamu	Elamu
Vähese hooldusega, kasutuseta	Vähese hooldusega, kasutuseta
Elamu	Elamu (suvekodu)

Kasutuseta, vare	Kasutuseta, vare
Ühiskondlikus kasutuses	
Eluhoone	Eluhoone

Ühiskondlikus kasutuses (lasteaed)	Eravaldukes (kasutuseta)
Ühiskondlikus kasutuses (kool)	Elamu

Elamu	Elamu
Elamu	Elamu
Elamu	Elamu
Kasutuseta	Kasutuseta

Kasutuseta, vare	Kasutuseta, vare
Kõrts- söögikoht. 1978. aastast asub hoones trahter Postipoiss.	Kõrts- söögikoht. 1978. aastast asub hoones trahter Postipoiss.
	Elamu
Elamu	Elamu

Ühiskondlikus kasutuses (kauplus, muuseum)	Ühiskondlikus kasutuses (muuseum)
Elamu	Elamu
Ühiskondlikus kasutuses (ettevõtte)	Ühiskondlikus kasutuses (ettevõtte)

Elamu	Elamu
Elamu	Elamu
Elamu	Kasutuseta

Kasutuseta	Kasutusel töökoja abiruumina
Kasutuseta	Kasutuseta
Elamu	Elamu
Elamu	Elamu
	Turismitalu

Ühiskondlikus kasutuses (toidukoht)	Ühiskondlikus kasutuses (toidukoht)
Elamu	Vähese kasutusega
Elamu	Elamu (suvekodu)
Elamu	Elamu

Ühiskondlikus kasutuses	Ühiskondlikus kasutuses
Elamu ja ühiskondlikus kasutuses	Elamu ja ühiskondlikus kasutuses
Elamu	Elamu

Elamu	Elamu
Elamu	Elamu
Elamu osalise kasutusega	Elamu osalise kasutusega
Ühiskondlikus kasutuses (muuseum, söögikoht)	Ühiskondlikus kasutuses (muuseum, söögikoht)
Ühiskondlikus kasutuses	Ühiskondlikus kasutuses (söögikoht tellimisel)

Kasutuseta	Kasutuseta
Elamu	Eluhoone

Ühiskondlikus kasutuses (söögikoht)	Ühiskondlikus kasutuses (söögikoht)
Elamu	Elamu
Kasutuseta	Eluhoone
Kasutuseta	Kasutuseta
Kasutuseta	Vare

Kasutuseta	Kasutuseta
Kasutuseta	Kasutuseta
Kasutuseta. Vare.	Kasutuseta. Vare
Vähese hooldusega, kasutuseta	Vähese hooldusega, kasutuseta

Ühiskondlikus kasutuses (puidutööstus)	Lammutatud aastal 2021
---	------------------------

Muu info

1849. aastal avati Tallinn-Paide postimaantee lõik, mis teele ka Ardu kõrtsihoone jääb. 1854 avati juba Tallinn-Paide-Põltsamaa-Jõgeva-Torma-Tartu-Võru-Pihkva postimaantee. (K.Aluve „Maakõrtsid ja hobupostijaamad Eestis“. Ehitusajalooline ülevaade 1976, lk 27). Pärast küüditamist 1955 tuli endise kõrtsmiku poeg, praeguse omaniku, Sirje Aasa isa kõrtsihoonesse elama ja remontis hoonet. 1970-ndatel tegi kõrge katuse väikse nurgaga viilkatuseks, põhjuseks rahanappus (Sirje Aas).

Siin uurisid Atla ja Mahtra talumehed peerutule valgel vastuhaku ajendiks saanud uut talurahvaseadust. Kõrtsi kogunesid 1858. aasta 2. juuni varahommikul arvukad talumeeste salgad, koos suunduti Mahtrasse. Siin anti pärast sõda haavatutele esimest abi. (Kultuurimälestiste riiklik register).

Situationsplan von dem Privatgute Audern.
EAA.2469.1.714 , koostamise aeg 1895. Ksp. Audern,
Kreis Pernau, 19.saj. II pool. EAA.3724.5.1592.

Rajati Pärnu suvitajate väljasõidutrahteriks. Tüübilt sarnane Vääna- Posti kõrtsihoonega. Nimetatud ka Audru Suurkõrtsiks. Kõrts likvideeriti 1900; töötas edasi viina monopolikauplusena kuni 1914, seejärel kasutati elamuna. Kohandati taas kõrtsiks 1977. Audru "Kuldlõvi" kõrtsihoone. Eskiisprojekt 1968. Arh. K. Aluve, sisekujund. A. Maasik, ERA.T-76.1.820. Audru Kuldlõvi kõrtsihoone. Ülevaatus 1968. a. kokkuvõte. Audru Kuldlõvi kõrtsihoone. Paikse ülevaatus kokkuvõte. 1968. K.Aluve. ERA.T-76.1.821

Audru mõis. Inventariseerimine. KRPI. K.Tilk, 1977. ERA.T-76.1.16080

Märgitud J. H. Schmidt 1844 aasta kaardil.

Kindlad teated hoone olemasolu kohta on 1867. aastast.
Mellini 1798 aasta atlases märgitud Harglas 2
kõrtsikohta.

Kõrtsikoha esmamainimine 1798 – L.A. Mellini Liivi-
Eestimaa Atlas ja C.G.Rückeri 1839 aasta kaardil.

Arhiividokumendid 19.sajandi lõpust.

Märgitud C.G.Rückeri 1839 aasta kaartil.

Allikas: mälestise pass, M.Ernesaks, 1984 VLAKV.1.1.
Koluvere mõisa kaart: Situations Charte von Schloss
Lode, Tocumbeck, Goldenbeck, Kaljo, Waikna, Reope.
19.saj. I pool. EAA.854.4.208

1709 on mainitud Kahala postijaama, mis ülesannet
kõrts-postijaamana võis täita käsitletav kõrtsihoone või
selle eelkäija, mis paikneb hilisemast postijaamast üle
tee. (K.Aluve „Maakõrtsid ja hobupostijaamad Eestis“.
Ehitusajalooline ülevaade lk 26). Märgitud C.G.Rückeri
1846 aasta kaardil ja J. H. Schmidt 1844 aasta kaardil.

Kõrtsikoht on märgitud 1688.aasta Adavere mõisa kaardil. EAA.308.2.206

Mainitud 1862. Dörptschen Kalender 1863.

Kõrtsikoht märgitud Mellini atlas (1798), J. H. Schmidti 1844 aasta kaardil ning C.G.Rückeri 1839 ja 1846 aasta kaardil.

Mainitud Dörptscher Kalender 1856. (Marien-Magdalenen).

Kõrtsikoht 18. sajandi keskpaigast. Märgitud C.G.Rückeri 1846. aasta kaardil, kuid ilmselt pole see tänaseni säilinud kõrtsihoone. Kõrts kuulus Mäetaguse mõisale ning sai oma praeguse nime viimase rentniku järgi. Omanik Tiit Lepik: "Koltsin oli vene päritolu õigeusklik mees, kes Kuremäe kloostri ehitamiseks suure summa raha annetas. Summa pidi ikka suur olema, sest Koltsin kuulutati pühakuks ning ta ise, tema naine ja kaks tüdart on maetud Kuremäe kloostri kalmistule. Parun aga uskus, et tegemist oli tema tagant varastatud rahaga ja lõpetas Koltsiniga rendilepingu." Seejärel kinkis parun mõisa koos 60. hektari maaga oma toapoisile. Tollest polnud aga majandajat ning 1906. aastal müüs ta kõrtsi selle praeguse omaniku vanaemale järelmaksuga. Võlg oli nii pika aja peale, et kui minu isa emaga abiellus, sai tema veel osa enda kaela, viimane osa maksti 1942. aastal."

(Artikkel ajalehest Põhjarannik, Külli Kriis, 19.11.2005)

Hoone täpne ehitusaeg on teadmata. Arhitektuurse lahenduse järgi 18.sajandi II pool/19.sajandi algus. Kõrtsikoht märgitud C.G.Rückeri 1846. aasta kaardil ning J. H. Schmidti 1844. aasta kaardil. Kultuurilugu: 1805. aastal kogunesid kõrtsi Kose-Uuemõisa teomehed, kes otsustasid keelduda öisest rehepeksust ja esitasid parun Rosenile oma nõudmised. Vastuhakanuile tulid appi teomehed Ravilast, Kaiust, Kuimetsast, Inglise ja mujalt. Ülestõusnute juhtideks olid Kõlli Toomas Karlst, Harmi Evart ja Põua-Päärna Mait Kolust. Kose-Uuemõisa sõda toimus 14. oktoobril 1805. See oli üks suuremaid talupoegade relvastatud vastuhakkusid. 1875.a. ehitati kõrts mõisa kulul ümber. 1883.a. dokumentides Kose-Uuemõisa märkitud Eestimaa Vastastikuse Tulekindlustuse Seltsi kindlustuspoliisil. Kuivajõe Vallavalitsuse poolt 1921 välja antud tunnistus omandiõiguse tõendamiseks on väljastatud kõrtsikoha rentnikule Jaan Jaani poeg Jaansonile, kes seda kohta oli pidanud 1882 aastast.

Esmamainimine 1832 (Kurista mõisa omaniku von Samsoni deklaratsioon Auna kõrtsi ehitamise kohta Jõgeva mõisasse). 1862 – Dörptscher Kalender 1863 - C.G.Rückeri 1839 aasta kaart (Kurrista). Eksisteerimisaeg 1863–1876. Kõrtsikohta on mainitud ka Mellini 1798 aasta atlas.

Märgitud C.G.Rückeri 1839 ja 1846 aasta kaartidel. Asunud Ahja mõisa valduses, märgitud mõisa kaartil 1874-75.

Kõrtsikoht asutati siia tõenäoliselt 19.sajandi II poolel, kuna Rückeri 1839. a spetsiaalkaardil see veel puudub. Kõrts lõpetas oma tegevuse 1915. aastaks ning senisest kõrtsikohast sai talukoht. Aastal 2013 oli Küka kõrtsi omanik Endla Pilt, kes 1926. aastal kõrtsis sündis ja kogu elu seal elas. Tema vanemad ostsid kõrtsi pärast 1915. aastat Suure-Kambja mõisnikult. Praegu koht uute omanike käes aktiivses kasutuses.

1825. aasta paiku ehitati krundile uus Jaani kõrts, mis hoone oli algselt ühekordne. Algul pidas kõrtsi kingsepp Vockroth, 1863. aastal Grünthal ja 1888. aastal Liiso Braunschweig. 1892. aastal oli kõrts ümber ehitatud osalt 2-kordseks trahter-hotelliks "Zum Löwen" hindamisväärtusega 4000 rbl (EAA, 3761-1-321 nr 13221).

1919. aastal ostis Lihula mõisa kõrtsi Lihula Kaubatarvitajate Ühisus 21 000 margaga ning seal avati kauplus, kus müüdi majapidamistarbeid (LM 519). 1939. aastal ostis krundi Jüri Nõmm 8700 krooniga.

Ehitatud muistse kloostri vundamentidele.

Esmased teated kõrtsist 1726. Kõrts olnud seotud 1905.-1906. aasta sündmustega Läänemaal.

Esimesed kindlad andmed kõrtsi tegevusest Mustajõel pärinevad 1695. aastast. Mustajõe kõrtsi ruumijaotus oli hästi välja arendatud. Viie ruumi hulgas leidis eeskoda, kust pääses kõrtsituppa (suur ruum esikülje lõunapoolses nurgas). Tagakülje poolsetest ruumidest kasutas kõrtsmik arvatavasti kahte oma elukorterina. Saksakamber asus kas eeskoja kõrval vastu kõrtsihoone tagakülge või lõunapoolses nurgas vastu tagakülge.
(allikas: <http://www.postitee.ee>)

Arhiividokumentides märgitud aastal 1854 (postileping). Märgitud J. H. Schmidt 1844 ja C.G.Rückeri 1846 aasta kaardil. Eksisteerimisaeg 1855–1876.

Mõniste kõrtsikoha esmamainimine 1798– L.A.Mellini “Liivi- ja Eestimaa Atlas”. C.G.Rückeri 1839 ja 1846 aasta kaardil. Eksisteerimisaeg 1798–1930.

Kõrtsikoht on märgitud 1798 a. L.A.Mellini atlases.

Painküla kõrtsikohta on mainitud Mellini Liivimaa atlases 1798. ja J.H. Schmidt 1844. aasta kaardil, kuid üle jõe. Nii Painküla, kui Pikkjärve kõrtsikoha tekke aluseks oli Tallinn-Tartu (Piibe) maantee teetrassi üleviimine tee lühendamise eesmärgil parveületuskohaga üle Pedja jõe Painkülas. Varem läbi Piibe, Vaimastvere, Laiuse, Palamuse, Nava, Tartu. Postijaama avamine märgitud Dörptschen Kalender, 1856.

Mellini atlas 1798. Kuremaa mõisa üldkaart, 1822 koos Palamuse kõrtsiga, EAA.1388.1.1342. 1920.a. algul saadi kooli valdusse endine kõrtsihoone, mis kohandati riigi toel kooli vajadusteks ümber. Siia paigutati kolm klassiruumi ja õpetajate korterid, kuid hoone ruumilahendus ei olnud koolile sobiv. 1930. aastal jõustus Eestis lõplikult Avalikkude algkoolide seadus (RT 75/76-1920), mis nägi ette üldise 6-aastase koolikursuse, mille tagajärjel suurenes vajadus uute kooliruumide järele veelgi. 1933. aastal hakkas kehtima ka Avalikkude algkoolide hoonete ehitusmäärus (RT 30-1933), mis nägi ette koolimajadele rangemad ehitusnõuded ja kohustusliku ruumiprogrammi. Koolimaja ehitustöödega alustati 1937.a. mais ja tööd lõpetati 1938. aasta veebruaris. (Palamuse Algkoolihoone, Suur tn 6, Palamuse alevik, arhitektuuriajalooline eksperthinnang, MKA, Mart Siilivask. 2014).

Esmamainimine praeguses asukohas 1839 – C.G. Rückeri kaardi järgi. Eksisteerimisaeg 1883-1921. Vanem kõrts-postijaama koht asus üle jõe suudme (mainitud Mellini 1798 aasta atlases). Pikasilla kool alates 1921-st aastast. Pikasilla jõeületuskoht tehti 1919.aastal (ERA.66.13.44). Artikkel ajalehest Lõuna-Eesti postimees. 31.08.2014. "Rikkaliku ajalooa Pikasilla kooli viimane ohe" Henri Kõiv. (Milvi ja Bernhard Katti mälestused). Kinnitus, et K.Aluve arvamus algselt U-kujulise hoone kavatisest polnud tõene.

Nii Painküla kui Pikkjärve kõrtsikoha tekke aluseks oli Tallinn-Tartu (Piibe) maantee teetrassi üleviimine tee lühendamise eesmärgil parveületuskohaga üle Pedja jõe Painkülas. Varasem Piibe maantee kulges läbi Piibe-Vaimastvere- Laiuse- Palamuse- Nava ringiga. Kõrtsikoht märgitud Mellini 1798 aasta atlases, C.G.Rückeri 1846 ja J. H. Schmidt 1844 aasta kaardil ja 1854 Kerseli mõisa kaardil (EAA.1389.1.137)

Märgitud C.G.Rückeri 1846 aasta kaardil. C. G. Rücker. Generalkarte der Russischen Ostseeprovinzen Liv-, Est- und Kurlands. M 1:42 000. Trükis. 1846. EAA.1370.1.184

Pärandkultuuri portaalis on Poti kõrts märgitud koos laadaplatsiga. Kirjasõnas on Poti laata esmakordselt märgitud 1855 aasta tähtraamatus (peeti 15.-16. nov). 1920 aastal viidi laata üle Kivi-Vigalasse. Märgitud C.G.Rückeri 1846 ja J. H. Schmidt 1844 aasta kaardil.

Puka mõis. Inventariseerimine. KRPI. K.Tilk? 1976. ERA.T-76.1.15477

<p>Sakala (1878-1940), nr. 8, 19 november 1914. Vallivolikogu tööst: "Holstrest ...Kandidatsid oli 4 üles annud. Wallawolikogu tegi otsuseks ülemust paluda, et walla piirides olev „Raassilla" kõrts, mis oma laialise halwawa tegewuse poolest kuulus oli, kinni pandaks. Weli".</p>
<p>Kasutatud allikad: Ettekirjutused ehitismälestiste valdajatele. XX köide, Raudoja kõrtsihoone. KRPI, 1982. ERA.T-76.1.11102. Raudoja kõrtsihoone. Paikne ülevaatus. 1964. Raudoja kõrtsi skemaatilised ülesmõõtmisjoonised ühes paikses ülevaatuses kokkuvõtte ja fotoillustratsioonidega. K.Aluve. ERA.T-76.1.520</p>

Ajalooline õiend Rõngu kõvera kõrtsi kohta, KRPI,
1976. K.Aluve, A.Lüüs. ERA.T-76.1.1467.

Märgitud C.G.Rückeri 1839 kaardil ja 1798 Mellini
atlases.

Arhiivimaterjalidest: Toimik Saare mõisa kõrtsi kohta,
dateeringuga 1842-1922. (EAA.1396.1.298).

Soe kõrtsihoone. Arhitektuurimälestise pass,
M.Ernests, 1982. VLAKV.1.23.

Somma kõrts. Arhitektuurimälestise pass. O.Suuder.
1984. VLAKV. 1.16.

Sootaga kõrtsihoone. Arhitektuurimälestise pass,
O.Suuder, 1973. VLAKV.1.16

Paikneb üle tee, lähistel hilisema postijaamaga.

Dörptscher Kalender, 1843.

Tori mõisa kõrts. Arhitektuurimälestise pass, O.Suuder, 1973.
VLAKV.1.11.

Nimetatud "Ambrosiuse" kõrtsiks selle omaniku järgi.
Paikneb üle tee hilisema postijaamaga.

Ulualuse kuju erineb Põhja-Eesti alal olevatest kõrtsidest, et see ei esine täies kõrtsi eluosa pikkuses. Otsapealne kamber katkestab ulualuse täisnurga all ühelt poolt nagu Lõuna-Eestis see nt Liiva kõrtsil ulualuse mõlemas otsas esineb.

Kõrtsikoht märgitud Mellini 1798 aasta atlases ning
C.G.Rückeri 1846 aasta kaardil.

Revalscher Kalender, 1860.

Valkla kõrtsihoone. Paikne ülevaatus. 1964, Valkla
kõrtsi skemaatilised ülesmõõtmisjoonised ühes paikses
ülevaatuses kokkuvõtte ja fotoillustratsioonidega.
K.Aluve. ERA.T-76.1.518

Vana-Piigaste mõis. Inventariseerimine. 1976. A.Kotli.
ERA.T-76.1.15738.

Piiri kõrtsihoone. Arhitektuurimälestise pass.
M.Ernesaks, 1982. VLAKV.1.23

Vedu mõisa kaart, 1896 (kaardi andmed aastast 1861).
EAA.2469.1.648

Vigala mõisa kaart, 1863. EAA.3724.4.802 leht 1a

Esmamainimine 1839 – C.G. Rückeri kaart. Kõrtsikoht on tähistatud Mellini 1798 aasta atlas. Eksisteerimisaeg 1867-1897.

Paikneb 1866. aasta Torma mõisa kaardil nimega "Nukka". Kõrtsikohana Mellini 1798. aasta atlasest nimega "Wego".

Dokumentaalselt on kõrtsikoha olemasolu teada 17. sajandi lõpukümnenditel ja Mellini 1798 aasta atlasest ja C.G.Rückeri 1846 aasta kaardilt. Praegune kõrtsihoone on daatumiga 1865.

Voltveti kõrtsihoone. Arhitektuuriajalooline ülevaade. H.Toss, J.Maiste, 1985. ERA.T-76.1.11571. Tagasein on tehtud Sindi vabriku nn. proovitellistest, mis oma formaadilt meenutavad keskaegseid telliskive.

1920-ndate foto tagaküljelt: Võlla Ellamaa. Kõrts Audru kihelkonna põhjaosas Pärnu-Lihula maanteelt Mihklisse suunduva tee ristil. Kõrts asus Võlla valla maal. Samas oli ka Koonga-Ellamaa kõrts, mis asus Koonga valla maal. AK 59 Aud Aruvälja.

Võlla-Ellamaa kõrtsihoone. Arhitektuurimälestise pass.
O.Suuder, 1984. VLAKV.1.11

Vana-Väimela mõis (Väimela mõis). Inventariseerimine.
O.Suuder, 1976. ERA.T-76.1.16182

Vääna-Posti kõrtsihoone. Ajalooline õiend.
Projekteerimise lähtematerjalid. Endine Vääna-Posti
"Kuldse Päikese" kõrts. Ehitusajaloline ülevaade. KRPI.
H.Toss, A.Kann, A.Jõesaar. Köide II. 1986. ERA.T-
76.1.11788.

Õisu mõis. Ajalooline õiend. KRPI. H.Uuetalu,
A.Sandberg, J.Treikelder. 1979. ERA.T-76.1.10312.
Dörptscher Kalender, 1857. Digar:
Sakala, nr. 158, 21 august 2010:
Mõningatel andmetel oli kõrts Õisu mõisas juba 1711.
aastal. Kõrts on märgitud 1860. aastast pärinevale mõisa
plaanile.
Kõrtsihoones oli korteris kordnik, kes oli ka kõrtsitülisid
lahendamas käinud.
Sakala, nr. 47, 22 november 1900
Alkohol ja kitsarööpeline on jällegi ühe inimese elu
wõtnud.

1883. C.G.Rücker.